23 АПР 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

№ 74 (10.070). 1991 йил 17 апрель • чоршанба • Баҳоси 6 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ ЯПОНИЯГА РАСМИЙ ТАШРИФИ

ТОКИО, 16 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун СССР Президенти М. С. Горбачев Хабаровскдан Токиодаги Ханэда аэропортига келди, унинг Японияга расмий ташрифи бошланди. Бу совет олий раҳбарининг икки томонлама муносабатлар бутун тарихи давомида Японияга буюрган биринчи ташрифидир.

М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачевани самолёт пиллапояси олдида Япония ташқи ишлар вазири Т. Накаяма, СССРнинг Япониядаги элчиси Л. А. Чижов ва Япониянинг СССРдаги элчиси С. Эдамура кутиб олдилар. Совет раҳбари шарафига тўплардан 21 марта ўқ узилиб, унга ҳурмат бажо келтирилди.

М. С. Горбачев 16 апрелдан 19 апрелгача Японияда бўлиш чоғида император Акихито билан учрашади, бош вазир Т. Кайфу билан бир неча марта музокаралар олиб боради. Икки мамлакат раҳбарлари икки томонлама муносабатларни, шу жумладан тинчлик шартномаси тузиш муаммосини, кенг миқёсдаги халқаро масалаларни, жумладан Шарқ—Ғарб муносабатлари, Яқин Шарқ ҳамда Осиё — Тинч океан минтақасидаги вазият билан боғлиқ масалаларни муҳокама қиладилар. СССР Президенти, шунингдек, таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, япон савдо-саноат доираларининг раҳбарлари билан учрашади, матбуот конференцияси ўтказади, мамлакат бўйлаб қисқа сафар қилади.

Ташриф якунларига кўра, икки томонлама муносабатларнинг амалда барча соҳаларида ўзаро алоқаларни ривожлантириш назарда тутилган қўшма ҳужжатларни қабул қилиш кутилмоқда.

Совет давлати бошлиғига сафарда ҳамроҳлик қилаётган ташқи ишлар вазири А. А. Бессмертних, СССР маданият вазири Н. Н. Губенко, РСФСР Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. М. Исаев, СССР ташқи иқтисодий алоқалар вазири К. Ф. Катушев, РСФСР ташқи ишлар вазири А. В. Козирев, РСФСР Олий Кенгаши халқаро ишлар комитетининг раиси В. П. Лукин, Якутия-Саха ССР Олий Кенгашининг Раиси М. Е. Николаев, КПСС Марказий Комитетининг котиби, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлимининг мудири, СССР Олий Кенгаши халқаро ишлар комитетининг аъзоси В. М. Фалин, СССР Президентининг катта маслаҳатчиси А. Н. Яковлев М. С. Горбачев билан бирга келдилар.

Автомашиналар карвони СССР Президентининг расмий қароргоҳи — Акасака саройи жойлашган Токио марказига йўл олади. У ерда М. С. Горбачевни расмий кутиб олиш маросими давом эттирилади.

Василий ГОЛОВИН, Владимир КУЧКО, Владимир СОЛНЦЕВ, Виталий ЧУКСЕЕВ, Людмила ШВЕДОВА, Геннадий ШИШКИН.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДЕҲҚОНЧИЛИК-САНОАТ КОМПЛЕКСИНИ МОДДИЙ-ТЕХНИКАВИЙ ТАЪМИНЛАШ ВА ТЕХНИКАНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ ДАВЛАТ-КООПЕРАТИВ КОМИТЕТИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Республика колхозлари, совхозлари, деҳқончилик-саноат комплекси корхоналари ва ташкилотларини ҳамда шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгалари уюшмаларининг моддий-техникавий ва муҳандислик таъминотини тубдан яхшилаш, бозор иқтисодиётига ўтиш даври шароитида хўжалик алоқаларини ривожлантириш мақсадида қарор қиламан:

1. Деҳқончилик-саноат комплексининг моддий-техникавий ва муҳандислик таъминоти Бош бошқармаси, унинг республика, вилоят, районлараро ва район бўлинмалари негизида Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети тузилсин.

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети фаолияти пайчиларнинг якка ва жамоа аъзолиги, кооператив, давлат, қўшма, ижарачи, хусусий ва жамоат ташкилотлари ва корхоналари ҳамда республика деҳқончилик-саноат комплекси соҳасида якка тартибда ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланувчи шахсларнинг ихтиёрий иштироки қоидалари асосида амалга оширилади, деб белгилаб қўйилсин.

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети ихтиёрий равишда шартнома асосида ўзининг тўла мустақиллиги ва ҳуқуқий шахс мақомини сақлаб қолган ҳолда Иттифоқ ва республика давлат, кооператив ва аралаш бирлашмалари ҳамда уюшмаларига қўшилиши мумкин.

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети молия-иқтисодий, хўжалик ва ижтимоий фаолият билан боғлиқ барча масалаларни мустақил ҳал қилади, маҳсулот етказиб берувчилар, истеъмолчилар, пудратчилар, бюджет билан ҳисоб-китоб ишларини амалга ошириш учун банк муассасаларида пул ва хорижий валюта ҳисоб варақаларини очади, қисқа муддатли ва узоқ муддатли қарздан фойдаланади.

2. Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техника ремонти давлат-кооператив комитети зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

деҳқончилик-саноат комплекси истеъмолчиларини ишлаб чиқариш-техника учун мўлжалланган маҳсулотлар билан таъминлаш, маҳсулот етказиб берувчилар ва истеъмолчилар билан улгуржи савдо ва бевосита алоқалар йўли билан сотиладиган маҳсулотларни етказиб беришга доир ишларни ташкил этиш, шунингдек, битимлар, хўжалик шартномалари, ҳукуматлараро битимлар асосида маҳсулот етказиб берувчилар билан истеъмолчилар ўртасида воситачилик фаолиятини ривожлантириш;

республика деҳқончилик-саноат комплексининг ресурслари имкониятларидан фойдаланиб, моддий-техника воситаларини алмаштириш жамғармасини барпо этиш, заҳирани вужудга келтириш, бозорни барқарорлаштириш фондини барпо этишда қатнашиш, истеъмолчилар билан ишлаб чиқарувчилар ўртасида таркиб топган ишлаб чиқариш ва хўжалик алоқаларини қувватлаш ва ривожлантириш;

деҳқончилик-саноат комплекси истеъмол бозорининг ишлаб чиқариш-техника учун мўлжалланган моллар билан тўлдирилишига, савдо-воситачи ва тижорат ташкилотлари барпо этишга, улгуржи ёйма бозорлар ўтказишга кўмаклашиш;

хорижий фирмалар билан ташқи иқтисодий фаолиятни амалга ошириш;

деҳқончилик-саноат комплекси корхоналари ва ташкилотларининг қурилаётган ва янгиланаётган иншоотларини зарур материаллар, бутловчи буюмлар ва ускуналар билан таъминлаш;

шартнома муносабатлари негизида колхозлар, совхозлар ҳамда деҳқончилик-саноат комплекси бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларига ишлаб чиқариш соҳасида хизмат кўрсатишни, техника ва машина-ускуналарни ремонт қилишни ривожлантириш.

3. Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техника ремонти давлат-кооператив комитети тўғрисидаги қарор ва Низом лойиҳаларини тайёрлаб, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри.
1991 йил 15 апрель.

Ҳамма—жумҳурият ҳашарига!

ЯХШИ АНЪАНАГА АМАЛ ҚИЛИБ

Ўрта Осиё темир йўли меҳнат жамоаларида республика ҳашарини уюшқоқлик билан ўтказишга қарор қилинди. Унинг барча бўлимларида меҳнат жамоаларининг йиғилишлари бўлиб, қилинадиган ишлар белгилаб олинди.

Магистрал меҳнаткашларининг аксарияти бу куни ўзларининг одатдаги ишлари билан шуғулланишади. Бошқарув ходимлари эса ўз бўлинмалари ҳудудини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш билан банд бўлишади. Ишлаб топиладиган ўнлаб минг сўм маблағ хайрия мақсадлари учун ҳамда темирйўлчилар меҳнат шароитларини яхшилашга сарфланади.

МАБЛАҒ—ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРГА САРФЛАНАДИ

Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли боғдорчилик-узумчилик комбинати жамоасининг ҳар бир аъзоси республика ҳашари куни қаерда ишлашини яхши билади. 20 апрель куни фақат деҳқонлар эмас, шу билан бирга саноат корхоналарининг, фермаларнинг аксарият ишчилари ҳам токларни кўтариб боғлашга чиқишади.

Ишлаб топиладиган маблағга келганда эса, у асосан ижтимоий муаммоларни ҳал этишга сарфланади. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, ҳашар куни қилинадиган меҳнат эвазига етти минг сўмдан кўпроқ пул тушиши мўлжалланмоқда. Кўпчилик бўлиб ишлаб топилган пулнинг ўттиз фоизи эса меҳр-мурувват ва саломатлик жамғармасига ўтказилади.

КАМБАҒАЛЛАРГА ЁРДАМ ЖАМҒАРМАСИ

Ҳашар куни ишлаб топилган пуллар меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш жамғармасига ўтказилади — Тошкент тўқимачилик комбинатида шундай қарор қабул қилинди.

Тўқимачилар шу куни 47 тонна калава ип, 370 минг метрдан кўпроқ хом сурп, 550 минг метр тайёр газлама, 800 минг шартли ғалтак ип ишлаб чиқаришни мўлжаллашмоқда. Ҳашарда ишлаб топиладиган 18 минг сўмдан кўпроқ пул камбағал оилаларга ва муҳтожларга моддий ёрдам беришга ишлатилади.

(ЎЗТАГ мухбири).

ХАЙРИЯ МАҚСАДЛАРИГА

Тошкент вилояти ва шаҳри касаба уюшмалари кенгашлари Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси, Ўзбекистон Ленин комсомоли Марказий Қўмитаси, Ўзбекистон ССР Қизил ярим ой жамияти ва жумҳурият Меҳр-шафқат жамғармасининг доҳиймиз В. И. Ленин таваллуди арафасида — 20 апрель куни умумхалқ ҳашарини ўтказиш ҳақидаги мурожаатини қўллаб-қувватлаб, вилоят ва шаҳар меҳнат жамоаларини бу ташаббусга фаол қўшилишга даъват этдилар.

Тармоқ касаба уюшмалари Марказий Қўмиталари масъул ходимлари, касаба уюшмалари вилоят қўмиталари, корхона ва ташкилотлар, касаба уюшмалари қўмиталарига хўжалик раҳбарлари билан бирга халқимизнинг ажойиб удуми — умумхалқ ҳашарининг муҳим аҳамияти ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш, ҳашар қатнашчилари қиладиган ишлари ҳажмини олдиндан аниқлаб қўйиш, унинг самарали ўтиши учун барча чораларни белгилаш, транспорт, ошхона, мактабгача тарбия муассасалари ишини пухта ташкил этиш, шу куни бадиий ҳаваскорларнинг жойларда чиқишларини уюштириш вазифаси юклатилди. Шунингдек, ҳашарга тайёргарлик ва унинг якунларини оммавий ахборот воситалари орқали ёритиб бориш, ғолибларни бевосита иш жойларида тақдирлаш, ҳашардан тушган маблағларни касаба уюшмаси қўмиталари ҳисобида марказлаштириш, уларни меҳнат жамоаси ва касаба уюшмаси қарори билан хайрия мақсадларига сарфлаш лозимлиги қайд этилди.

Б. СОЛИҲОВ.

ЯХШИ КАЙФИЯТ БИЛАН

«УЧҚУН» тўқимачилик-атторлик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бу йил самарали ишламоқда. Режалар ой сайин ортиғи билан адо этиляпти. Ўтган биринчи чорак давомида режага қўшимча чакана нархларда 400 минг сўмлик кенг истеъмол моллари тайёрланди ва савдо тармоқларига етказиб берилди.

Ҳозирги иқтисодий танглик вақтида шундай меҳнат ютуқларини қўлга киритаётган бирлашма ишчи-хизматчилари улуғ доҳий В. И. Лениннинг туғилган кунининг 121 йиллигига бағишлаб жумҳуриятда умумхалқ ҳашари ўтказиш ҳақидаги ташаббусни бажонудил қўллаб-қувватладилар.

«Халқимизнинг қадимги анъанасини юқори меҳнат унумдорлиги ва яхши кайфият билан ўтказамиз», — жамоа шундай шиор остида тайёргарлик ишларини қизғин бошлаб юборди. Ҳашар куни 800 нафар тўқувчи ва тикувчи, созловчи ва чилангар бевосита ўзларининг иш ўринларини эгаллайдилар. Камида билан 130 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

Ҳашар куни ишлаб топилган маблағ кўп болали оналарга, ногиронларга, меҳнат фахрийларига, ишчи-хизматчиларнинг тушлик таомини арзонлаштиришга сарфланади, деб қарор қилинди. Айни вақтда кенг кўламда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилади. Ишлаб чиқариш илғорларидан М. Самиғжонова, Л. Жалолиддинова, М. Сапаева, К. Пўлатова, Р. Исроилова, З. Абдуллаева, О. Прошкина ва бошқа ўнлаб тикувчилар ва чеварлар оддий кунлардагига нисбатан анча унумли ишлашга аҳд қилдилар.

С. СУЛТОНОВ.

● **Оҳангарон районидаги «Дўстлик» ижара хўжалиги деҳқонлари ўз олдиларига сабзавотнинг турли хилларидан мўл ҳосил етиштиришни мақсад қилиб қўйганлар. Муҳиддин Худойбердиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари 50 гектар ерга картошка уруғи экиб, ҳар гектар майдондан 20 тоннадан ҳосил олишни режалаштирганлар.**

СУРАТЛАРДА: (юқорида) бригада бошлиғи М. Худойбердиев ва механизатор Б. Хаитов ўртоқлар уруғликни кўздан кечиришмоқда; (пастда) экиш пайти.

Сураткаш П. ЭРГАШЕВ.

ИШЛАМАЙДИГАНЛАРНИ КИМ ҲИМОЯ ҚИЛАДИ

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

МАНА, мамлакатимизда анчадан бери ёзилиб, гапирилиб келинаётган бозор иқтисодиёти ўзининг ҳукмини ўтказа бошлади. Дастлабки кунданоқ жойларда унинг муаммоларига дуч келяпмиз. Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамасининг олдиндан аҳолига товон пули тўлаш тўғрисидаги қарори қабул қилинганди. Жойларда шуни зудлик билан амалга ошириш таъкидланди. Хўш кишилар ҳозир ҳамма ерда ўзига тегишли пулни олиш ҳақ-ҳуқуқларидан тўлиқ фойдалана олишяптими? Айниқса аҳолининг ишдан вақтинча бўшаган, ишламайдиган, ишга жойлашмоқчи бўлганлар қатламининг тақдири нима бўлади? Уларни бозор иқтисодиёти шароитида ким ҳимоя қилади? Биз ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида вилоят аҳолини ишга жойлаштириш, қайта ўқитиш ва касбга йўналтириш марказида бўлдик. Марказ бошлиғи Тамирлан Вениаминович Ишимбаев билан суҳбатимиз ҳам шу куннинг долзарб масаласига бағишланди.

— Тамирлан Вениаминович, мана бозор муносабатларига ўтдик. Бу жараёнда иш олиб боришнинг ўзи оғир. Шундай бўлса-да, одамларга олдиндан компенсация берилди. Лекин бизни бир нарса қизиқтиряпти. Ишдан эндигина бўшаган, ёки ишга жойлашмоқчи бўлганлар, умуман ишламайдиганларнинг тақдири нима бўлади?

— Қўшимча пул тўғрисида қонун чиққандан буён бизга 16 минг 450 киши мурожаат қилди. Бунчалик кўп одам келганлигига ажабланманг. Чунки ўша кунлари оммавий ахборот воситалари орқали ҳаммага тўлов пули берилади, деб айтишди. Аслида ҳаммага эмас, маълум бир жойда ишлайдиган, яшаш жойи ҳисобда бўлган ва ҳоказо шахсларга берилади. Бунинг учун қонунни яхшилаб ўрганиш керак эди. Энди маълум бўлдики, кишиларнинг асосийси шу тўлов пулини олиш мақсадида мурожаат қилишяпти. Лекин шуни яхши билиб олишсин. Биз пул тўламаймиз. Пулни ишлаш учун йўлланма берган корхонамиз тўлайди. Ана шундай кишилардан 930 кишига доимий ишлаш учун йўлланма бериб, қайд қилиб қўйдик. Агар улар ишга жойлашган тақдирдагина ўша корхона тўлов пули бериши мумкин. 16 минг 430 кишидан 5 мингга яқини ишлашни хоҳламайди. Булар асосан хотин-қизлардан иборат. Вилоят аҳолига тўлов пулларини тўлаш комиссияси биз томондан юборилган 7 минг аризани кўриб чиқди. Шулардан 1600 кишига тўлов пули бериш ҳақидаги ҳужжат расмийлаштирилди. Улар рўйхат бўйича жамғарма банкларидан пулларини олишлари мумкин. Булар асосан биз ишга жўнатиб, ишга жойлашолмай қолган ёки ташкилотлар ишга олишни хоҳламаган шахслардир. Бунинг учун албатта, биз уларга ёрдам беришимиз керак. Афсуски ҳозир айримлар ишга жойлаштириш бюроси орқали пул олса бўлади деб, ўйлашяпти. Лекин пулни биз эмас, юқорида таъкидлаганимиздек корхоналар тўлайди. Бизнинг мақсадимиз **иш билан банд бўлмаган аҳолини ишга жойлаштиришдан иборат.**

— Имкониятдан фойдаланиб, ўзингиз бошлиқ бўлган шу ташкилотнинг фаолияти тўғрисида кенгроқ гапириб берсангиз?

— Бизнинг ишга жойлаштириш марказимизда вилоят районларидаги биржалар билан 230 киши ишлайди. Шунингдек қишлоқ шўролари ҳузурида ҳам иш билан бандликни кузатиб турувчи мутахассислар бор. Ўтган йилги текширишлар натижасидан маълум бўлишича, вилоятимизда 37 минг киши ишламаслиги аён бўлди. Булардан 27 минг киши ишга яроқли ҳисобланади. Атиги 6 минг кишини йўлланма бериб ишга жойлаштиришга кўндирдик. Район ва шаҳарларда аҳолини ишга жойлаштириш билан шуғулланувчи биржалар туздик. Буларнинг вазифаси ишлашга қодир бўлган, иш қидираётган кишиларни ижтимоий ҳимоя қилишга хизмат қилади. Бўка, Бўстонлиқ районларидаги биржаларимизнинг хизмати катта. Энди бошқалар улардан ўрнак олиб, биржалар тузишга ҳаракат қиляпти. Чунки уларнинг натижаси ёмон бўлмаяпти. Чирчиқ, Ангрен шаҳарларидаги ана шу бўлимимиз ишламайдиганларни ҳисобга олиш учун замонавий компьютерлардан фойдаланишяпти. Улар қайси карточка, қаерда экан деб, қидириб ўтирмайди. Керакли тугмачани босса, экранда ишлашни хоҳлаётган кишининг барча маълумотлари намоён бўлади. У қаерда ишлашни хоҳлайди, касби нима, ҳамма-ҳаммаси тўлиқ ёзилган. Бунда вақт тежаляпти ва аҳолининг иш билан бандлиги тўғрисида аниқ ҳаракат вужудга келяпти. Лекин баъзи шаҳар ва район ижроия қўмиталари раислари аҳолини ишга жойлаштириш ишларига бош қўшишмаяпти. Бу муҳим муаммолардан эканлигини тушунишни исташмаяпти ҳам. Ғалаба, Чиноз, Калинин районларининг раҳбарлари ишни бўш олиб боряптилар. Агар улар қизиқмаса, аҳоли нима ҳам қила оларди. Масалан, паркентликлардан анча ариза тушди. Албатта, ишлаш учун эмас, пул олиш учун. Бюджетда бунча пул бўлмайди ҳам. Халқда ажойиб мақол бор, «ишламаган — тишламайди».

Агар район ижроия қўмиталари биз билан ҳамкорликни яхши йўлга қўйсалар ижобий натижаларга эришишимиз муқаррар.

— Бунинг учун нима қилиш керак?

— Масалан, Оҳангарон, Бўстонлиқ, Паркент районларидаги узоқ қишлоқларда одамлар тоғли жойларда яшашади. Улар ҳеч қачон шаҳарда ишлаймиз, деб келишмайди. Шунинг учун ана шу ҳудудларда янги иш жойларини яратиш зарур. Бу дегани кичик саноат корхоналарини барпо этиш керак. Районлардаги биржаларимиз ана шуларни амалга оширишга хизмат қилади. Лекин буни жойлардаги раҳбарларимиз яна бир бор таъкидлайман, яхшилаб ўрганишса, натижалар чакки бўлмасди. Бозор муносабатларида ишлагандан сўнг керакли маҳсулотлар, хом ашёларни ўзимиз ишлаб чиқарсак, бунинг нимаси ёмон. Бизда ишсизлар эмас, аксинча, ишлашни хоҳловчилар кўп. Аҳолининг ижтимоий масалаларини ўрганадиган пайт келди. Ҳозир иш билан бандлик тўғрисида қонун яратилиш арафасида турибди. Шу қонун кучга кирса бизнинг ишимиз ҳам бирмунча енгиллашарди.

Суҳбатдош Ҳ. ЮНУСОВ.

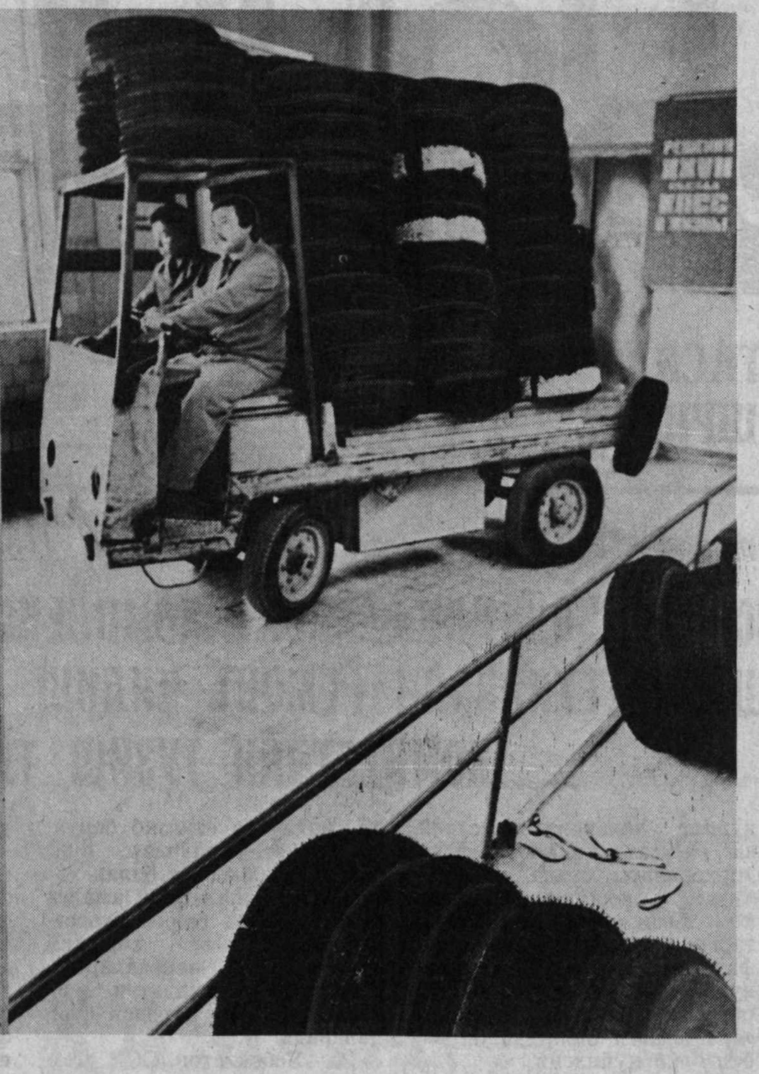

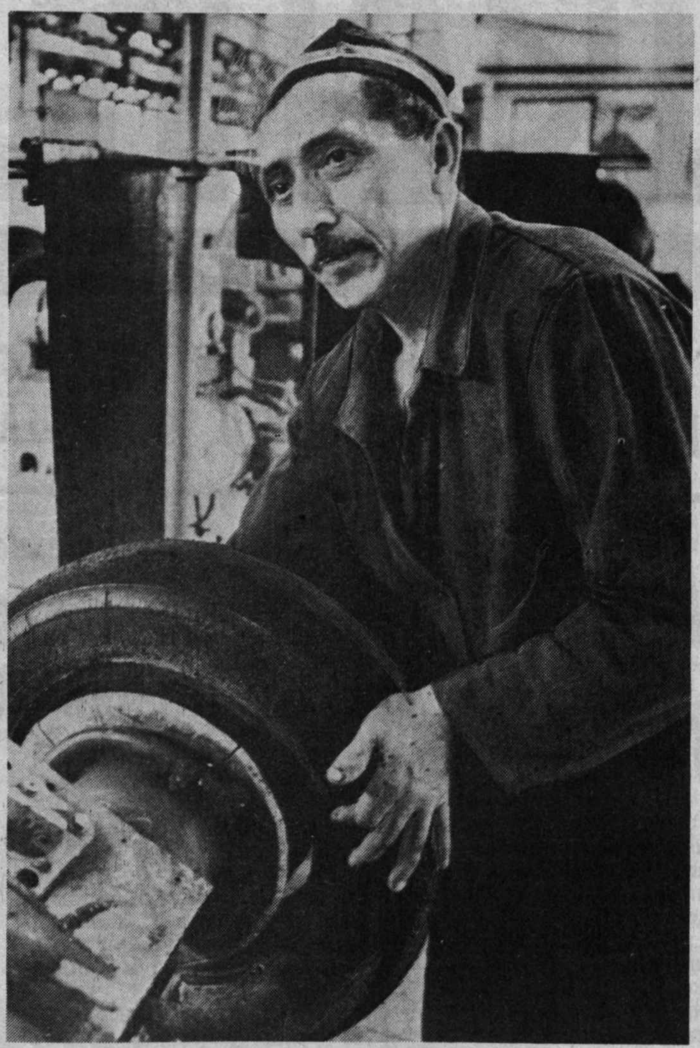

● Автомашина ғилдираклари ҳозирда «анқонинг уруғи»дан ҳам камёблиги барчага маълум. Лекин эскисини янги қилиш учун машина эгалари, автокорхоналар Ўзбекистон ССР автомобиль ғилдиракларини қайта тиклаш «Ўзреммашина» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 9-шина ремонти корхонасига мурожаат қиладилар. Юздан ортиқ ишчилар жамоасидан иборат ушбу корхона режаларни доимо ортиғи билан бажариб келаяпти. Бунда кекса ишчи Мамат ака Исмоилов (ўнгда) ва текширувчи Нодир Қирғизбоев (чапда)ларнинг салмоқли ҳиссалари бор.

Суратқаш В. ТЎРАЕВ.

• *Қишлоқ корхоналарида*

ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧ

ЎТГАН йилнинг биринчи ярмида 3-қишлоқ қурилиш комбинати анча мушкул аҳволга тушиб қолди. Ишчилар маош ололмас, шу сабабли ишга бўлган қизиқишлари ҳам қолмаганди. Меҳнатингга ҳақ ололмасанг бундай ишнинг нима кераги бор, дея қўл силтаб кетганлар ҳам бўлди.

Комбинат ярим йилликдан қийналиб чиқди. Жамоага Сафар Шайхисломов раҳбарлик қилишни бошлагандан кейингина ишда силжиш юз бера бошлади. Энди ишчилар ўз вақтида ойлик олиш билан бирга унга қўшимча мукофот пули ҳам оладиган бўлдилар. Дастлабки ойларда корхона режани уддалай олмаган бўлса-да, уни бажарган цех ёки бригада ишчиларига мукофот пули бериловериши ижобий натижа берди. Бу одамларни янада унумлироқ меҳнат қилишга ундади.

Мушкул вазиятдан чиқиб кетиш, ўлда-жўлда режаларни бажариш, яхши кўрсаткичларга эришишнинг ўзи бўлмайди. Бунга Сафар Шайхисломов қай йўсин муваффақ бўлганлигини сўраб, у кишига мурожаат қилдик.

— Барча жойда меҳнат интизоми мустаҳкам бўлиши керак. Комбинатимизнинг цехларида, бригадаларида, ҳатто идоранинг ўзида ҳам интизом бўшашиб кетган эди,— дейди С. Шайхисломов.— Аввало уни яхшилашга эришдик. Ходимларни бир-бирларига ҳисоб беришга ўргатиб, назоратни кучайтирдик. Идора хизматчиларини қисқартиришга ҳам тўғри келди. Иш тажрибасига ва маҳоратига эга бўлганларга ишлаб чиқаришда бевосита бошчилик қилиш масъулиятини юкладик. Улар цех ва бригада каби оғир бўғинларда раҳбарлик қилишни ўз зиммаларига олдилар. Натижа ёмон бўлмади. Йиллик режани муддатидан илгари бажаришга эришдик. 2800 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилгани ҳолда 2700 минг сўмлик маҳсулот сотилди. Бошқа кўрсаткичларимиз ҳам ёмон бўлмади.

Ҳа, директорнинг гаплари бежиз эмас. Директор ишни қабул қилиб олганида корхонанинг давлатдан 300 минг сўм қарзи бор эди. Йил якунида бу қарздан қутулишга эришилди. Эндиликда ишлаб чиқаришдан олинган даромад комбинат ҳисобига тўғридан-тўғри келиб тушмоқда. Бу эса корхона ишчиларининг фаровонлиги, турмуш тарзларини яхшилаш ишлари учун асқотади. Корхона моддий жиҳатдан қанча мустаҳкам бўлса, ишчилар моддий манфаатдорлиги ҳам юқори бўлади.

Комбинат ташкил этилганлигига ўн беш йил тўлди. Шу давр мобайнида бу ерда ишчилар сулоласи ташкил топдики, бугунги кунда уларнинг номини бутун жамоа ҳурмат билан тилга олмоқда. Бунга Эркин Тошматов, Илеш Абдураҳмоновлар оилалари мисол бўла олади...

Январь ойида совуқ қаттиқ келганлиги ишга анча салбий таъсир этди, бетон қотиб қолди. Машиналар очиқ ҳаводалиги туфайли баъзи кунлари иш тўхтаб ҳам қолди. Лекин шунга қарамай режалар ортиғи билан бажарилди. 650 минг сўмлик ўрнига 700 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Энг муҳими янги йилдан бошлаб корхона ишчи-хизматчиларининг маоши 25 фоизга оширилди. Биринчи чорак якунлангач олинган даромадларга қараб яна маош оширилди.

Комбинатда одамлар эртанги кунга ишонч билан кўтаринки руҳда меҳнат қилмоқдалар. Чунки улар меҳнатлари самараларидан мамнун бўлмоқдалар.

Ҳ. ЗОКИРОВА,
Ғалаба райони.

Рўйхатдан ўтиш давом этмоқда

СССР Либерал-демократик партияси—оралиқ партиялари уюшмасининг қатнашчиларидан бири КПСС-дан сўнг иккинчи бўлиб қонуний мақомга эга бўлди. СССР Адлия вазирлигида либерал-демократлар билан бирга бошқа бир қанча ташкилотларнинг: ҳарбий хизматчилар ота-оналари Бутуниттифоқ кенгаши, собиқ ҳарбий хизматчиларни ҳимоя қилиш Бутуниттифоқ жамғармаси, Бутуниттифоқ урология уюшмасининг раҳбарлари рўйхатдан ўтганлик тўғрисидаги гувоҳномаларни олдилар.

Рўйхатдан ўтказилган партиялар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ўз партиялари ва ташкилотларининг мақсадларини баён этдилар.

Г. ЗВЕРЕВ,
ТАСС мухбири.

• *Журналистлар билан учрашув*

АРМИЯ КЎППАРТИЯВИЙЛИККА МУҲТОЖ ЭМАС

Совет ҳокимияти ўрнатилганига 70 йилдан зиёд бўлса, уни мардонавор ҳимоя қилаётган армия ҳам шунча ёшни қаршилади. Ана шу йиллар давомида Совет Армияси Ватанни муносиб қўриқлаб келишида унинг таркибидаги сиёсий бўлим ва бошқармаларнинг хизмати беқиёсдир. Ҳарбийларни партия сиёсати билан таништириб бориш, уларга ғоявий йўналиш кўрсатиш каби муҳим вазифалар айнан шу бўлимлар зиммасига юклатилган.

Қайта қуриш мамлакатимизда ошкоралик ва демократия ҳаракатларига кенг йўл очиб берганидан сўнг бу тушунчаларни бошқа маънода қабул қиладиганлар сони кўпайиб қолди. Бу, айниқса, кўппартиявийлик томон қадам ташлаганда билинди. Дастлаб кичик гуруҳ ва жамоаларда тузилган ҳаракатлар ўзларини партия деб тан олинишларини талаб қилдилар. Етакчи куч — Компартия кўппартиявийликка қарши эмаслигини билиб улар ҳокимият учун кураш эълон қилдилар.

Ўзларини демократлар деб эълон қилган бундай кучлар армия ким томонда бўлса, ҳокимият ўшанинг қўлида бўлишини фаҳмлаб Қуролли Кучлар таркибида ҳам кўппартиявийликка йўл очилишини талаб қила бошладилар. Бу хавфли ўйин эди. Чунки шундоқ ҳам мамлакатнинг бошқа ҳудудларида сиёсий кучларнинг тўқнашуви қон тўкилишига олиб келди. Бундай вазиятда Компартия ўз сўзини айтди. Кўппартиявийлик мамлакатнинг тараққиётига маълум ҳисса қўшиши мумкин. Чунки рақобат бор жойда иш унумли бўлади. Бироқ бу тушунчалар мудофаа масалаларига қаратилиши керак эмас. Армия халқ билан бирга. Демакки, халқнинг асоси нимани ташкил қилса, ҳокимият ўшанда бўлиши табиий ҳол. Армиянинг вазифаси эса аниқ. Мамлакатни мудофаа қилиш, ўз халқини ташқи кучлардан қўриқлаш. Агар армия таркибида ҳам кўппартиявийлик вужудга келса, бу унинг емирилишига олиб келади. Бу хавфли қадам.

29—30 март кунлари Москвада бўлиб ўтган Биринчи Бутунармия партия конференцияси ҳам шу мақсадда ўтказилиб, унинг асосий мақсади Қуролли Кучлар таркибида сиёсий бўлимлар фаолиятини кучайтиришга қаратилди. Унда КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби, СССР Президенти М. С. Горбачёв, мудофаа Кенгаши аъзоси, СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Т. Язов, шунингдек СССР халқ депутатлари, Компартия раҳбарларининг иштирок этиши бу анжуман нақадар муҳимлигидан дарак беради.

Ушбу конференцияда Туркистон ҳарбий округининг вакиллари муносиб иштирок этишди. Жумладан, округ ҳарбий-сиёсий бошқармасининг бошлиғи, генерал-лейтенант А. И. Захаров ҳамда округ партия ташкилотининг котиби полковник Н. К. Леучевлар Бутунармия партия комитетининг аъзолари этиб сайландилар.

Шу муносабат билан Туркистон округ офицерлар уйида А. Захаров ва бошқа зобитлар иштирокида журналистлар учун матбуот конференцияси ўтказилди.

Бутунармия партия конференцияси делегатлари — Туркистон ҳарбий округи вакиллари конференция иши тўғрисида қисқача сўзлаб бердилар.

— Туркистон округида хизмат қилаётган командирларнинг кўпчилиги КПСС аъзоларидир. Сўнгги пайтда ёш командирлар ва бўлажак зобитларнинг Компартияга қабул қилиниши сафимизни янада кенгайтирди. КПСС сафига киришни хоҳлаб ариза берувчилар 1989 йилга нисбатан ўтган йили бирмунча кўпайди. Бу, албатта, қувонарли ҳол. Конференцияда ҳам сиёсий бошқармамиз фаол иштирок этиб қуролли кучларда партия ишларини ҳам ғоявий, ҳам сиёсий жиҳатдан янада мустаҳкамлаш тўғрисида бир қанча ижобий таклифлар киритди,— деди генерал-лейтенант А. Захаров.

Матбуот конференцияси ниҳоясида зобитлар мухбирларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтардилар.

(Ўз мухбиримиздан).

ТЕЛОВЛИК ЗИЁКОР

ДУНЁГА келган ҳар бир инсон, албатта, эзгу орзу-умидлар билан яшайди. Оҳангарон районининг Телов қишлоғида яшаб ўтган Раҳим Каримовнинг бирдан бир орзуси эса одамларни илм-маърифатли қилиш эди. Чунки, у улғайиб, вояга етган кезларида қишлоқ аҳли ўқиб-ўрганишга жуда ҳам ташна эди. Буни қалбдан ҳис қилган ёш Раҳим дилига, албатта, ўқитувчилик касбининг этагидан тутажаклигини тугиб қўйди. Лекин, оддий камбағал-деҳқон оиласида туғилган қишлоқ боласининг ўз муддаосига эришиши осон кечмади.

Даставвал ишлашга тўғри келди. Меҳнат фаолиятини Тошкентдаги «Маданий инқилоб» нашриётида бошлади. 1937-41 йилларда ишчилар куллиётида таҳсил олиб, райондаги 15-мактабда ўқитувчилик қила бошлади. Аммо, афсуски, унга ўз севган касбида узоқ ишлаш насиб этмади.

Немис-фашист газандаларининг юртимизга хиёнаткорона бостириб кирганини эшитган Раҳимнинг қалбида душманга нисбатан кескин ғазаб уйғонди. У Курск, Белгород шаҳарлари, Чехословакия, Германиядаги жангларда қатнашди.

Урушдан қайтган Р. Каримов 1946 йилдан бошлаб яна муаллимликни давом эттирди. Бироқ бу Р. Каримовнинг орзуси ушалди, деган гап эмасди. Чунки, Раҳим ака ёшларни етук инсонлар қилиб тарбиялаш учун фақат меҳнатнинг ўзи етарли эмаслигини, зўр билим ҳам зарурлигини яхши англар, шунинг учун ҳам тинмай ўз устида ишлар ва изланар эди. 1961 йилда ишдан ажралмаган ҳолда Низомий номли Тошкент педагогика олий билимгоҳининг физика-математика куллиётини тамомлади. Шуниси диққатга сазоворки, Р. Каримов Телов қишлоғида маҳаллий миллатдан етишиб чиққан биринчи олий маълумотли киши эди. Р. Каримовнинг таржимаи ҳоли ҳам ўзига ўхшаш оддийгина эди. Кўп йиллар ўқитувчилик қилди. 1976 йилда пенсияга чиқди. Меҳнатлари камтарона тақдирланди. «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвонининг соҳиби бўлди. Бир неча медаль, фахрий ёрлиқлар билан мукофотланди.

ҲАЁТ ДАРҒАЛАРИ

Сиртдан қараганда Раҳим аканинг умри оддийгина, аммо, ана шу оддий умр замирида машаққатга тўла кечмиш ётадики, бу ўзига хос кечмиш кўплаб теловликларга илм-маърифат, инсонийлик, обрў-эътибор ва Р. Каримовнинг ўзидан унутилмас хотира қолдирди.

Р. Каримов ҳаёт бўлганида бу йил 73 баҳорни қаршилаган бўларди. Бугун у орамизда йўқ бўлса-да, унинг хотираси кўпчиликнинг қалбига муҳрланиб қолган. Раҳим аканинг фарзандлари ва шогирдлари ҳам ўзи каби катта обрў-эътиборга сазовор бўлган кишилардир.

— Мен Раҳим акадан ҳам таълим олганман, ҳам у киши билан бирга ишлаганман, — дейди шогирдларидан бири, райондаги ибн Сино номли 35-ўрта мактабнинг тарих фани ўқитувчиси Абдурашид ака Ҳамдамов. — Раҳим ака аскияни хуш кўрадиган, хушчақчақ инсон эди. Кишиларни ҳамиша эзгуликка чорларди...

Р. Каримов тўғрисида жуда кўп гапириш мумкин. Унинг фарзандлари —Қудрат, Малика, Ҳайрулла, Саъдулла, Файзулла, Шукрулло ва Қундузой бугунги кунда халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаб, кишиларга фойда келтирмоқдалар. Шогирдларини эса санаб тугатиш қийин. Яхши кишилар ҳақида умрларидан кейин ҳам фақат яхши гаплар айтилади. Зероки, бугунги кунда кўпчилик теловликлар ўртасида оддий қишлоқ зиёкори Раҳим Каримовнинг хотирасини абадийлаштириш зарур эканлиги тўғрисида фикр юрибди. Ўйлаймизки, Оҳангарон районининг атамалар комиссияси ҳамда Телов қишлоқ Совети шўроси бу фикрни ўрганиб, ижобий хулосага келади.

А. МАҲКАМОВ,
Қ. ОДИНАЕВ.

МУШТАРИЙЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

Аҳмад Югнакий

• *Тил тарихи* •

Ҳурматли муҳарририят!

Шаҳримизнинг «Солнечний» массиви номи ўзгартирилиб, Аҳмад Югнакий мавзеси деб юритилибди.

Мактаб ўқув қўлланмаларидан саккизинчи синфнинг «Ўзбек адабиёти тарихи» дарслигида Аҳмад Югнакийнинг «Хибат ул-ҳақойиқ» асари ҳақида қисқача изоҳдан бўлак кенгроқ манба топаолмадик. Сизлардан илтимос, Аҳмад Югнакий тўғрисида батафсилроқ маълумот берсангизлар.

Г. МАДРАҲИМОВА,
ТошДД талабаси.

ЎЗБЕК тилига давлат мақоми берилганлигига бир йилдан ошганлигини муштарийлар яхши билишади, аммо она тилимиз бундай эътиборга бундан тўққиз аср аввал ҳам сазовор бўлганлигини ҳамма ҳам билмаса керак.

ТАРИХИЙ манбалардан маълумки, араб истилосидан сўнг Ўрта Осиё халқлари учун адабий тил вазифасини араб ва дарий (форс) тиллари бажариб келган.

X асрга келиб қорлуғ қабилаларининг иттифоқи кучайиши натижасида XI асрда Қорахонийлар давлати вужудга келади. Туркий қабилалар етакчилигида барпо бўлган Қорахонийлар нуқтаи назаридан араб ва дарий тиллари адабиётда етакчилик қилиши давлат сиёсатини олиб борди. Шу боисдан ҳам Қорахонийлар давлатининг ҳукмрон доиралари туркий тилни етакчи ўринга олиб чиқиш фикрига тушадилар. Шу муносабат билан улар туркий тилда битилган ҳар бир асарни маъқуллаб, асар муаллифини рағбатлантирганлар. Қорахонийлар давлати ҳукмрон доираларининг бу сиёсати изсиз кетмади. 1061—1076 йиллар давомида Маҳмуд Кошғарийнинг «Девону луғатит-турк» («Туркий сўзлар девони»), 1069 йили Юсуф Хос Ҳожибнинг «Қутадғу билик» («Саодатга элтувчи билим») асарлари яратилиб, жаҳон адабиётининг энг кўҳна дурдоналари қаторидан ўрин олди.

XII—XIII АСРЛАРДА юз берган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ҳодисалар моҳиятини очишга, ўша даврнинг фалсафий йўналишини талқин этишга бағишланган «Хибат ул-ҳақойиқ» («Ҳақиқатлар армуғони») асари ҳам туркий тилда битилган бебаҳо китоблардан ҳисобланади. Унинг муаллифи югнаклик Маҳмуд ўғли Аҳмад туғма кўр бўлишига қарамай етук идрок соҳиби бўлганлиги у яратган асардан ҳам яққол назарга ташланиб туради.

Ҳазрат Низомиддин Мир Алишер Навоий ўзининг «Насойим ул-муҳаббат» асарида Аҳмад Югнакий ҳақида тўхталиб, у Ўрта Осиёнинг машҳур шайхларидан эканлигини ва туғма ожиз бўлганлигини айтади.

ҲОЗИРГИ давр олимлари ўзбек адабиётини 5 та катта босқичга бўладилар. Ана шу босқичларнинг энг биринчиси дидактик (панд-насиҳат мавзусидаги) адабиёт деб аталади. Мазкур босқич асосчиларидан деб Аҳмад Югнакий номи тилга олиниши қадимги туркий (ўзбек) тили ва адабиёти равнақида унинг хизматлари мезонини билдиради. Қуйида Аҳмад Югнакийнинг «Хибат ул-ҳақойиқ» асаридан айрим парчаларни кетирамиз.

Д. САИДОВ.

Аҳмад ЮГНАКИЙ

«ХИБАТ УЛ-ҲАҚОЙИҚ»ДАН

Билим бирла очилур саодатга йўл,
Билим изла, эгалла, саодатли бўл!

* * *

Билимли одамнинг баҳоси улуғ,
Билимсиз — бир чақа — сира қадри йўқ!

* * *

Оқил ул—айтади сўзнинг зарурин,
Абас сўзни кўмиб, этар яширин.

* * *

Жоҳиллар не деса уқмасдан дегай,
Ки, унинг бошини ўз тили егай.

* * *

Мол—давлатсиз кимсага билим туганмас давлат,
Мартабасиз кимсани билим қилгай сарбаланд.

* * *

Очкўз дунё молин йиғур—очкўзлиги аримас,
Унинг ўзи қариса ҳам бу иллати қаримас!

Қадимги туркий (ўзбек) тилидан таржималар.

МУҲАРРИРИЯТГА МАКТУБ

ЙЎЛ АЗОБИДАН ҚАЧОН ҚУТИЛАМИЗ?

ҲУРМАТЛИ «Тошкент ҳақиқати» рўзномаси, биз Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли ўқув-тажриба хўжалиги аҳолиси 1991 йилнинг январь ойида район рўзномаси «Машъал»га, Тўйтепа автобус корхонаси ва район партия қўмитасига «Қорасув — Тошовул» маршрути бўйича автобус қатновини йўлга қўйиб беришларини илтимос қилиб, мурожаат этган эдик. Аммо бу илтимосимиз инобатга олинмади шекилли. Мана, орадан уч ой ҳам ўтдики, биз ҳамон йўл азобини тортиб келмоқдамиз.

Сабаби «Тўйтепа — Янгийўл» бўйича қатновчи автобуслар ҳеч қачон вақтида юрмайди. Одамлар бекатларда икки-уч соатлаб автобус кутавериб, тинкалари қуримоқда. Наҳотки бу масалани ҳал этиш шунчалик мураккаб бўлса. Биз ушбу мактубни рўзномага азбаройи қийналганимиздан ёздик. Зора ана шундан кейин мутасаддилар бу мурожаатимизга қулоқ тутсалар.

Ўрта Чирчиқ районидаги Киров ўқув-тажриба хўжалиги худудидаги 8-мактаб ўқитувчилари номидан Ш. Султонов, М. Турсунова, А. Усмонов.

● Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» пахта заводи ишчиси Мамлакат Қодирбоева жамоада ёшларга ўрнак бўла олади. Етти йилдан бери ишчилик касбини ардоқлаб келаётган Мамлакатхон яқинда КПСС аъзолигига қабул қилинди.

Суратқаш М. МАҲМУТОВ.

УЧ ОЙ ИЧИДА ДИПЛОМ ОЛИШДИ

Тошкент кичик саноат корхоналарининг ёш мутахассисларидан йигирма беш киши «Ишбилармонлар мактаби»ни битирганлик тўғрисидаги дипломларни олди. Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти республика давлат қурилиш комитети малака ошириш илмгоҳи билан ҳамкорликда тайёрлаган дарслар атиги уч ойга мўлжалланган.

— «Билим» жамияти хўжалик ҳисобига ўтиши сабабли саноат корхоналар ва ташкилотлар билан ҳамкорликнинг янги шаклларини излашга, бугунги кунда ишбилармон одамларга керак бўлган дарсларни ташкил этишимизга тўғри келди,— дейди «Ишбилармонлар мактаби» ташкилотчиларидан бири Х. Зуфаров.— Мактабимизда иқтисодиёт ва маркетингни, хорижий тилларни ва менежментни ўрганадилар. Хорижий ишбилармонлар билан учрашувлар уюштирилди. Тадбиркорлар мактаби тингловчиларининг Италияда, АҚШда иш ўрганишлари тўғрисида шартнома бор, уларга халқаро сертификат берилади. Украина ССР «Билим» жамияти билан ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланди. У ерда ҳам худди шундай мактаб очилган. «Ишбилармонлар мактаби» тингловчиларининг дастлабки гуруҳи Киевга бориб келди, улар қардош Украина пойтахтида тадбиркорлик масалаларига доир дарсларни тингладилар. Киевликлар ҳам, ўз навбатида йилнинг иккинчи ярмида бизнинг ҳузуримизга келишади.

Инглиз тилида суқма варақ солинган «Ишбилармонлар мактаби»ни битирганлик тўғрисидаги диплом билан бирга, ҳар бир тингловчига кичик корхона, тижорат жамияти очиш учун техникавий-норматив ҳужжатлар мажмуи берилди.

Н. ПОЛЯНСКАЯ,
ЎзТАГ мухбири.

• Шоислом Шомуҳамедов 70 ёшда •

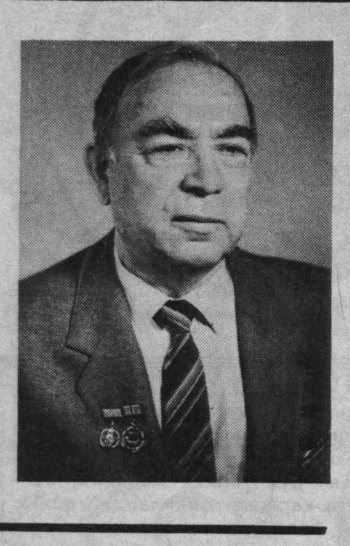

ТАНИҚЛИ шарқшунос олим ва шоир Шоислом Шомуҳамедовнинг «Гулбоғ» китоби кўпчиликка манзур бўлган эди. Классик ҳикоят услубида ёзилган кичик-кичик ҳаётий ҳикоятларда муаллиф турмушимиздаги салбий ва ижобий ҳодисаларни қаламга олади, одамлар табиатидаги тубанликлар устидан кулади, бу ҳикоялар катта аҳлоқий-тарбиявий аҳамият ҳам касб этади. Ҳар бирининг замирида муаллиф бошидан кечирган, ўз кўзи билан кўриб мушоҳада этган воқеалар ётган бу ҳикоятларни бадиий ифода этилган ёдномалар дейиш ҳам мумкин.

Муаллиф ўзининг 70 йиллик тўйи арафасида «Гулбоғ» тўпламининг иккинчи китобини нашрга топширди. Шоислом Шомуҳамедовни табаррук ёшлари билан муборакбод этиб, янги китоблари — «Гулбоғ насими»дан бир неча ҳикоятни муҳтарам муштарийларимизга тақдим этамиз.

Қодирийга туҳмат

1980 йил кузагида дорилфунунимизда Ўзбекистон мактабларида адабиётни ўқитиш ҳақида илмий-амалий машварат бўлган эди. Анжуманда Абдулла Қодирий ижодини ўрганиш масаласи ҳам кўтарилганди. Шунда таниқли адабиётшуносларимиздан бири:

— Абдулла Қодирий ижодини мактаб дастурига киритиш керак эмас, у миллатчи, — деб қолди. — Мана «Ўтган кунлар» романини олиб кўрайлик. Унда Қодирий усталик билан китобхон муҳаббатини Отабек томон тортади-да, сўнгра уни русларга қарши жангга ҳалок этади. Шундай қилиб китобхонда севимли қаҳрамон Отабекни ўлдирган русларга қарши нафрат уйғонади...

Бу гап ҳеч кимга маъқул тушмади. Чунки бу — Қодирийга туҳмат эди.

Шуниси қизиқ эдики, мажлис раиси юқоридаги туҳматга жавоб бермоқчи бўлган олимларга сўз бермади. Аммо туҳмат жавобсиз қолгани ҳам йўқ. Унга Озарбайжондан келган меҳмон Паноҳ муаллим жавоб бериб, деди:

— Абдулла Қодирийни ўзбекларгина эмас, озарбайжонлар ҳам севиб ўқийдилар. Бизнинг улуғ романнависларимиз Ўрдибодий ва бошқалар Қодирийни ўзларига устод биладилар...

Аммо бу можаро шу билангина тугамади. Бир-икки кундан сўнг дорилфунун партия қўмитаси котиби билан мени Марказқўмга чақириб қолишди. Бордик.

— Нечун сизнинг профессорларингиз Қодирийни ёқлашади? — деди масъул ходим.

— Ажабо, Қодирий юртида илм ва маърифатни бошқарувчиларга Қодирийнинг кимлиги-ю, нима учун унинг ёнини олишаётганини тушунтиришга тўғри келиб ўтирилса-я!

Менинг гапларимдан бироз ҳушёр тортган ходим:

— Жамоа орасида сиёсий тарбияни кучайтириш керак! — суҳбатдан ясалган мужмал якун шу бўлди.

— Хўп, — дедик-да, чиқиб кетдик.

Кўчага чиққач, дорилфунун партия қўмитасининг котиби менга:

— Буларга тушунтириб бўлмайди, хўп дейиш керак, — деди. Мен унга Ибн Синонинг қуйидаги рубоийсини ўқиб бердим:

Ўзни доно билган
бу уч—тўрт нодон,
Эшак табиатин қилур
намоён.
Булар суҳбатида сен
ҳам эшак бўл,
Бўлмаса кофир деб
қилишар эълон.

Мактаб боласи

НЕВАРАМ Беҳруз мактабга борди. Барчамиз хурсандчилик ва оилавий тантана билан уни биринчи синфга кузатдик...

Бир куни ҳовлига қараб ўлтирсам, эшикдан жажжигина бола кириб келаётир. Устидаги кийим, машаққатли боқиши катталарникидек. Кичик сандиқчадек бир нарсани елкасига илиб олган. Унинг ичи тўла китоб-дафтар бўлса керак, бола бечора ёшлигимизда кўп кўрганимиз ҳаммоллардек қадди эгилиб, инқиллаб айвонга кириб келди. Папкасини тўп этиб ерга ташлади-да, қаддини ростлаб эркин нафас олди.

Мен унинг ҳолига қараб дедим:

Болажон, мактабга
борибсан охир,
Елкангда ҳаётнинг
хуржуни оғир.
Шилиниб кетса ҳам
майли гарданинг
Аммо виждонинг ҳеч
бўлмасин яғир.

Тортинчоқлик

ЁШИМ етмишга етиб, ўйлаб қарасам, ҳали ҳам тортинчоқ эканман. Бу одат мени ёшлигимдан тарк этмади. Болалигимда ҳам қўшниларимдан бирор нарса сўрашга юборишса, кўчадан қайтиб келар эдим-да:

— Уларда йўқ экан, — дердим. Қўшни уйига нарса сўраб киришга тортинардим.

Дўконларда бирор нарса берилса ҳам ҳамма ур-йиқит қилиб олиб кетар, мен каби навбат билан келганларга етмай тугаб қолар эди. Шу-шу ҳозир ҳам навбат кўп бўлса, ё бирор кишидан илтимос қилиш керак бўлса, шусиз ҳам яшаш мумкин-ку дейман-да ўша нарсадан воз кечиб кетаман...

Энди бутун ўтган умримни таҳлил қилсам, тортинчоқликнинг ҳам чегараси бўлиши керак экан. Ўз ҳақини талаб қилиб олиш ҳам ҳаёт заруратларидан бири экан. Энди ўз феълим ўзимга нашъа қилади:

Агар ҳаддан ортиқ
тортинчоқ бўлсанг,
Ажабмас бошқага
уйинчоқ бўлсанг.

Барчани ўзингдек
билмагил, зинҳор,

Ҳушёр бўл, қанчалик
кўнгил оқ бўлсанг.

Мансаб ва одам

— НИМА учун ҳамма сизнинг ҳузурингизга киради? — деб қолди бир куни ректоримиз. Мен ул кишига мавлоно Жомий ҳазратларининг «Баҳористон» китобларидан шундай ҳикоятни келтирдим:

...Искандар бир билимдон кишини шарафли ва баланд амалидан бекор қилиб, паст бир ишга тайинлабди. Бир куни у Искандар ҳузурига келганда:

— Қалай, янги амалинг ёқдими? — деб сўрабди шоҳ ундан.

— Подшонинг умрлари узоқ бўлсин, — дебди ул киши. — Одам амали билан шарафли эмас, амал инсон билан шарафга эга бўлади. Ҳар қандай лавозимда ҳам хуштабиатлик, инсоф ва адолат лозим.

Бу гап Искандарга маъқул тушибди ва уни ўз ишига қайтарибди.

Баланд мансаб
тепасида ҳам
Илм оширмоқ фикрин
қил ҳар дам.
Мансаб билан
баландмас одам,
Мансаб одам
билан муҳтарам.

Амалдор

КЎПЧИЛИК амалдорларни кузатдим. Кўпи ойликка яраша яшамайди. Қайдан олади? Жавоб бир тўртликка жо бўлади:

Амалдор ойликка
қараб яшамас,
Ҳеч ўз ҳамёнидан
олиб ошамас.
Бири бирин алдаб
кечирар ҳаёт,
Виждон азоби йўқ,
куни ўтса, бас.

(Ушбунинг қалам ҳақи муаллиф сўровига кўра Болалар жамғармасига ўтказилади).

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ЧИННИГУЛ КЎЧАТИ

ГУЛ ЭКИБ сотишдан бошқа экинларга қараганда кўп даромад олинади. Лекин бу ишда ҳам муаммолар кўп. Ерни қандай тайёрлаш, қайси минерал ўғитдан қанча солиш, қаердан кўчат олиш, қандай навлардан қай пайтда экишни билиш керак. Бизга эса кўчат кўпроқ Болтиқбўйидан келтирилади. Чунки у ердан олинадиган кўчат соғлом бўлади, тез ўсади, сершох ва ҳосилдорлиги билан ажралиб туради.

— Сабаби, бу кўчатлар ҳозирги пайтда меристема (тўқимани ўстириш) йўли билан олинганда, — дейди Тошкент район «Ленинград» совхози гулхонаси лабораторияси бошлиғи, химия фанлари номзоди Абдурашид Набиев. — Шу йўл билан олинган бирламчи кўчат меристема нол деб айтилса, бизга келтирилаётган гул олиш учун чиқарилган кўчатлар ҳалиги меристема нолнинг III—IV авлоди бўлиб, М-3, М-4 деб аталади. Бундай кўчат олиб келишнинг бир томони фойда бўлса, иккинчи томони зарардир. Негаки кўп маблағ кўчатга сарф бўляпти. Шулар назарда тутилиб бу ишни биз ўзимиз амалга оширмоқчимиз. Кўчатлар лабораторияларда ҳар хил касалликлардан меристема йўли орқали соғломлаштирилади. Ҳозирги пайтда 14 хилдаги француз ва голанд навлари кўпайтирилмоқда. Бу гулларга талаб катта.

Тузалбек ДУСОНОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

РУҲИЙ МУОЛАЖА— СИЗ УЧУН

Ўзбекистон аҳолисининг кўпсонли илтимослари ва таклифига кўра жумҳуриятимизда такрорий равишда ва Тошкент шаҳрида биринчи марта машҳур руҳшунос-шифокор, Винница халқ табобати марказининг етакчи шифокори

Александр Григорьевич ОВСЯНЮК

ДАВОЛАШ-СОҒЛОМЛАШТИРИШ СЕАНСЛАРИ ТУРКУМИНИ ЎТКАЗАДИ

Унинг иш фаолияти ва беморларни даволаш услуби ҳақида марказий матбуот саҳифаларида ва Марказий телевидение орқали бир неча бор батафсил ҳикоя қилинган. Мана, 1989 йилнинг ноябрь ойидан буён Бутуниттифоқ радиосининг 1-программаси орқали «Мусиқа ва руҳий муолажа» дастурида мунтазам равишда бериб келинаётган сеанслар кенг эътибор қозонмоқда. Шунингдек, Марказий телевидениенинг 1-программасида «120 минут»да намойиш қилинаётган «Саломатлигингизга бағишланган 10 дақиқа» рукни ҳам кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Унинг аллергияга хос таъсирларни бартараф этиш соҳасидаги услубиёти мамлакатимиз ташқарисида ҳам улкан қизиқиш уйғотди. Моссовет номидаги киноконцерт залида қарийб 2 йилдан бери ўтказилаётган соғломлаштириш сеанслари москваликлар орасида, айниқса, машҳур. Бу сеансларда иштирок этганларнинг эътирофи этишича, уларнинг кўпчилиги дудуқланишнинг оғир кўринишлари, ҳафақон, томирларнинг варикоз кенгайиши, қандли диабет, ҳар хил неврозлар, бронхиал астма, юрак-қон томир касалликлари, ошқозон яралари, буйрак хасталиклари, ёғ босиш, пешобни тута билмаслик ва бошқа касалликлардан форин бўлганлар.

А. Г. Овсянюк ўзининг янги ишлаб чиққан услубиёти бўйича узоқни ва яқинни яхши кўра билмасликдан азобланиб юрган кўплаб беморларнинг кўриш қувватини тиклашга муваффақ бўлади. Биринчи сеансдаёқ оғриқлар ва аллергияга хос таъсиротлар барҳам топмоқда.

Агар сиз хасталикларга қарши курашда организмингизнинг ноёб имкониятларини ишга солмоқчи бўлсангиз, Сизни руҳшунос-шифокор Александр Григорьевич Овсянюкнинг даволаш-соғломлаштириш сеансларида кутамиз.

СЕАНСЛАР 19 АПРЕЛЬ СОАТ 18.00 ДА; 20, 21 АПРЕЛЬ СОАТ 14.00 ДА

Тошкент Давлат цирки биносида ўтказилади.
Чипталар Тошкент Давлат цирки кассаларида сотилмоқда.
Телефонлар: 44-35-91, 44-29-04, 44-18-11, 44-35-84.

Шизофрения, тутқаноқ, ақлий заифлик билан хасталанган беморлар, шунингдек, маст кишиларнинг сеансларга қатнашиши тақиқланади.
Мактабгача ёшдаги болаларнинг сеансларга кириши мумкин эмас.

ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ СУҒУРТА ҚИЛДИРИШНИНГ ЯНГИ ҚОИДАЛАРИ

ҚУЙИДАГИЛАРНИ КЎЗДА ТУТАДИ:

— етказилган зарар ҳажми тўлиқ ёки қисман қопланадиган тўрт хилдаги суғурта тури;

— хусусий мулк сифатида фуқароларга тегишли бўлган, ижарага ёки прокатга олинган юк ва юк-йўловчи автомобиллари, микроавтобуслар, тракторларни суғурта қилдириш имконияти;

— суғуртачининг хоҳишига кўра, бир вақтнинг ўзида транспорт воситасини, унинг қўшимча жиҳозларини, багажни, ҳайдовчини ва йўловчиларни суғурта қилдириш.

ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИНГ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ

Шартномада кўзда тутилган суғурта ҳодисалари юз берган тақдирда тегишли суғурта пулини тўлаш билан Сизнинг автомобилингизни унинг давлат баҳосидан келиб чиқибгина эмас, балки келишилган нархларда ҳам суғурта қилишга тайёр.

Ишлатила бошлаганига 8 йил тўлмаган автомобиллар келишилган нархларда суғурта қилинади.

Ватанимизда ишлаб чиқарилган автомобилларнинг келишилган баҳоси давлат баҳосидан 3 баравар, давлат баҳосига эга бўлмаган чет эл маркаларидаги автомобилларнинг келишилган баҳоси мамлакатимизда ишлаб чиқарилган шунга ўхшаш турдаги автомобилларга нисбатан 5 баравар ортиқ бўлиши мумкин.

Йўл-транспорт ҳодисаси, табиий офат, портлаш, ёнғин, ҳайдаб қочиш оқибатида

АВТОМОБИЛИНГИЗГА ЕТКАЗИЛГАН ЗИЁН ҲАЖМИНИ

ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ ҚОПЛАЙДИ!

Суғурта шартномасини Сиз Давлат суғуртасининг шаҳар ва ноҳия нозирликларида ёки суғурта агенти воситасида тузишингиз мумкин.

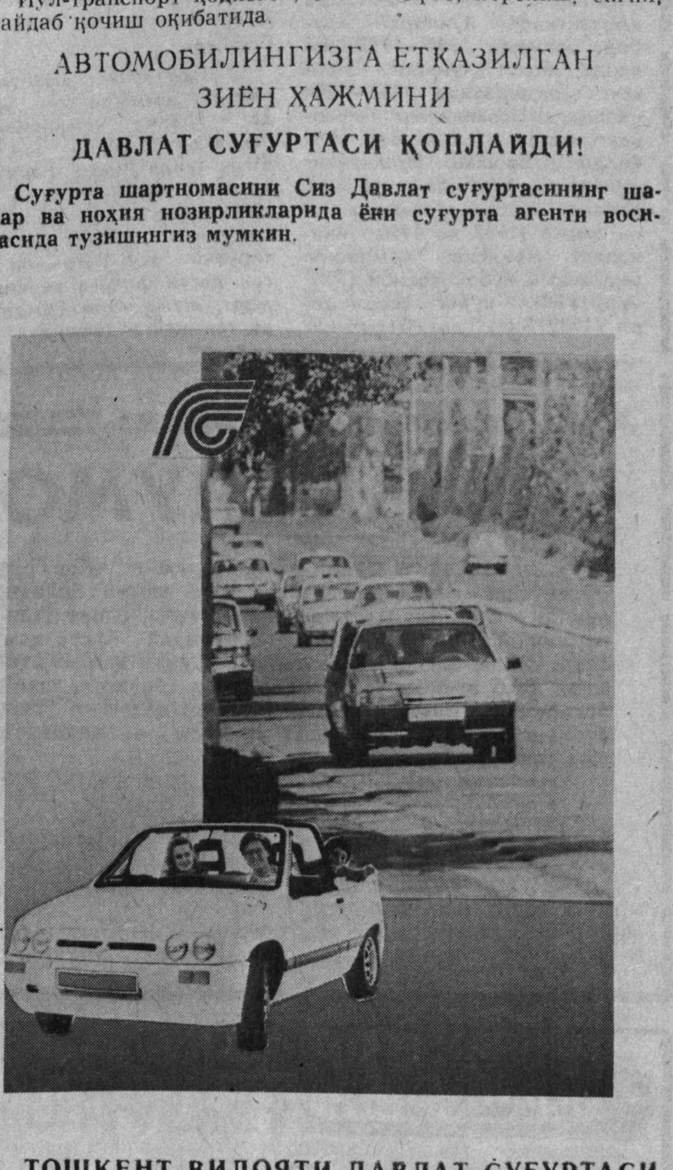

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ БОШҚАРМАСИ.

«ЭРА» ТАЖРИБАВИЙ РЕКЛАМА-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АГЕНТЛИГИ.

ТАРОВАТ

Лавҳа

... ДЕРАЗА тарақлаб очилди. Хонага кирган жонсарак шамол усти чанг босиб қолган қувватли ёритгичдан тортиб, девордаги михларга илиб қўйилган жомакорлар-у токчадаги турфа рўзномаларни ҳаракатга келтириб, яна ташқарига чиқиб кетди.

Ташқарига чиқди-ю, дарахтларни силкитиб, бўтана сувларни чайқатиб, майсаларни елпиб, қийғос очилган ўриг-у шафтоли гулларининг муаттар бўйларини ўз ўрамига олди-да, юксакларга кўтариб, борлиққа сочиб юборди. Дов-дарахтлар барг чиқараётган лаҳза жамики жонли мавжудотнинг қувватини ўзига тортиб, вужудда лоқайдлик уйғотувчи палла ҳисобланади.

«Кўксингни захга бериб ётадиган пайтми, тур болам, турналарни қарши ол, замин навосига қулоқ сол», — деган овоз келди.

Кўзини бедармон очган Абдуҳаким атрофида ҳеч кимни кўрмагач, ўтган йили оламдан ўтган отасининг руҳи шамол билан бирга айланиб юрганини ҳис этди-ю, чарчоқ жисмини аранг кўтариб, деразадан олисларга назар солди.

Қишлоқнинг сув тегирмони гувиллаб ишлар, томорқага эга бўлган деҳқонлар қаддини заминга буккан ҳолда ҳар ким ўз юмуши билан ғимирлар, велосипед минган алоқа хизматчиси ҳар бир хонадоннинг олдида бир тўхтаб, рўзнома-ми, мактубми, эгаларига тутқазар, пичан ортилган аравалар колхоз фермаларидан тортиб, фермерларнинг хонадонларигача йўл олар эди.

— Ака, сигирларимизнинг сути қуюқ тортиб, баракали бўлиб қолди, — деди бир челак сутни ҳозиргина соғиб келган синглиси Моҳивафо мунисгина жилмайиб.

— Ҳа, сингилжоним, ҳамма нарсага ҳам эътибор берилса, ривож олиб бораверади...

Ҳозирги бошлиқлар илгариги дўкайларга ўхшаб димоқ кўтармасдан ўз ишини сидқидилдан бажаришяпти. Асосийси, одамлар астойдил меҳнат қилишса, бас. Шаҳар аҳли бизларга керакли маҳсулотни етказиб берса, бизлар ҳам жами инсониятга ризқ-насибасини етказиб берамиз. Беҳудага танқислик, борингки, очарчилик бўлиши мумкин эмас.

Тоғларга қор тушмай, булут ёмғир бермаса, қурғоқчилик бошланиб, экин-у дон битмай, сўнг очарчилик бўлиши мумкин. Ундай кундан худонинг ўзи асрасин. Ҳар тонг қуёшнинг назари тушгувчи тоғларимизда эса қор сероб, булутларимизнинг мешлари ҳам бўш эмас. Илм аҳлининг нияти пок бўлиб, элни тўғри йўлга солиб турса бўлгани. Ишчи-деҳқон неча минг йиллардан бери инсониятга нимаики зарур бўлса, яратиб беришга қодир буюк куч бўлган. Бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Иқтисодиётимизнинг бозор тартибига ўтишидан асло чўчимаслигимиз керак. Ҳар ким ўз вазифасини билиб бажарса, ишлаб чиқариш тўхтамаса, бозорларимизга маҳсулотлар сиғмай қолиши табиий ҳол. Маҳсулот кўпайган сари эса нарх-наво ҳам юмшаб, тушиб бораверади. Эндиликда вилоятлар-у ноҳияларимиздаги ҳар бир даҳадан тортиб, барча маҳаллаларнинг ҳам ўз бозорчалари бўлмоғи табиий эҳтиёждир. Бозорчалар кўпайган сари ҳар хил сарсонгарчиликларга ҳам барҳам берилади.

Бозорми, бозорчами пайдо бўлган ҳар бир манзилда эса аҳолининг ҳунармандчиликлари ҳам табиий равишда ривожга юз тутади. Инсон эҳтиёжига керакли маҳсулотлар сероб бўлган мамлакат, фариштали мамлакат ҳисобланиб, файзу тароватни етти иқлимга ёйилиб бораверади.

Эй, баҳор қуёши ўтли
сайёра,
Муқаддас оташинг бўлсин
безавол.
Буғдойзорлараро юз очса
лола,
Дон ва гул васлидан эл
топгай камол.

Муаттар бўй ила баҳорий
тонглар,
Даврон томирида жўш
урдирар қон.
Кўкка йўл кўрсатар,
рангин камонлар,
Эгатта эгилар жафокаш
деҳқон.

Нур ва сув мўл эрса,
насиб ҳам мўлдир,
Барҳам топажакдир турфа
маломат.
Ризқу-рўз даҳр аро
тинчликка йўлдир,
Шарбатли бўстоним сочгай
таровaт...
— Нонушта тайёрми,
акажон?
— Ҳа!..

Турсун МУҲАММАД.

МАШҚДА ҚИЙИН БЎЛСА...

ЯҚИНДА Янгийўл шаҳрида вилоят ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси биринчилиги учун ўт ўчирувчилар мусобақаси бўлиб ўтди. Унда 20 дан зиёд команда иштирок этиб, оловли касб эгалари ўзларининг чаққонлиги, топқирлиги ва бор маҳоратларини намойиш қилдилар. Мусобақа якунига кўра, Янгийўлнинг 9-махсус ҳарбийлашган ёнғиндан сақлаш қисми ғолиб деб топилди. Олмалиқликлар иккинчи, чирчиқлик ўт ўчирувчилар эса учинчи ўрин эгаси бўлишди.

Машқда қийин бўлса — жангда осон бўлади дейишади. Бироқ биз бу мусобақаларда орттирилган тажрибани умуман кераксиз бўлиб қолишини жуда-жуда истар эдик.

Суратда: мусобақа лаҳзалари акс эттирилган.

Суратқаш Ҳ. ШОДИЕВ.

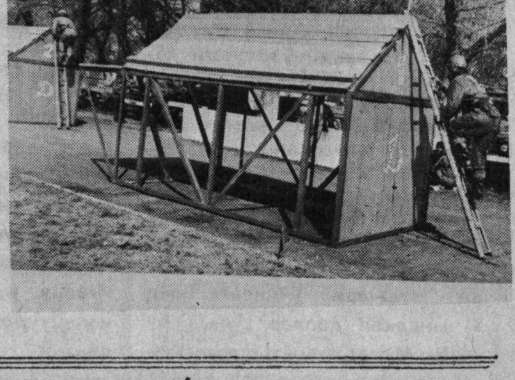

ДЕПУТАТЛАР ФАОЛИЯТИ

ЮЗИ ЁРУҒ БЎЛДИ

ТОШКЕНТ районидаги «Ленин йўли» жамоа хўжалигининг раиси Сиддиқжон Муҳаммаджоновни ҳамқишлоқлари Ўзбекистон ССР Олий Кенгашига депутатликка бежиз сайлашмаган. Чунки Сиддиқжон ака хўжаликка бош бўлганда атиги 30 ёшли йигит эди. Ўшанда кўпчилик унга унча ишонмаганди. Ёш йигитнинг қўлидан нима ҳам келарди, деган гап-сўзларни ҳам айтишганди. Лекин у буларга эътибор бермади. Ҳар бир ишни бошлашдан аввал кексалар билан маслаҳатлашиб, кейин қўл урарди. Шу сабаб қолоқ хўжалик тобора қаддини ростлаб борди. У вилоятдагина эмас, балки республикамиздаги илғор хўжаликлар қаторидан жой олди. Хўжалик аъзолари барча соҳаларда бир катта ютуқларни қўлга киритди.

Энди бошқа республикаларнинг вакиллари келиб Сиддиқжоннинг хўжаликдаги иш тажрибасини ўргана бошлади.

— Барака топгур Сиддиқжон депутат бўлгандан сўнг наказларимиз ўз вақтида бажарила бошланди, — дейди биз билан суҳбатда меҳнат фахрийси Ниғмат ота Носиров. — Хўжалигимизнинг барча хонадонлари газлаштирилди. Маҳаллаларга ичимлик суви келтирилди. Яқинда 200 беморга мўлжалланган касалхона ва озиқ-овқат, саноат, хўжалик моллари дўконлари қуриб битказилиб халққа хизмат қила бошлади.

Аслида С. Муҳаммаджоновни Ильич, Охунбобоев номли жамоа ва «Ленинград», «Тошкент» шўро хўжалиги меҳнаткашлари депутатликка сайлашган. Улар депутатга асосан болалар боғчаларини кўпайтириш, эски мактабларни жорий таъмирлаш, қишлоқ аҳолисини табиий газ билан таъминлаш, ичимлик сувларини олиб келиш каби наказларни берган эди. Сиддиқжон наказларни бажаришга қатъий киришди. Сўзи билан иши бир депутат керакли ташкилотларга мурожаат қилди. Натижаси чакки бўлмади. У бир йиллик депутатлик фаолияти давомида «Ленин йўли» жамоа хўжалигида 2 та янги болалар боғчасини ва 700 ўринли мактаб биносини ишга туширишда бош-қош бўлди. Қишлоқ хўжалик илмий ишлаб чиқариш бошқармаси жойлашган 5-Терак маҳалласи хонадонлари зангори олов ва ичимлик суви билан таъминланди. «Тошкент» шўро хўжалигининг Партия XVIII съезди даҳасида ҳам 700 ўринли мактаб биноси қад кўтарди. «Ленинград» ва «Тошкент» шўро хўжалигининг асосий қисмига ичимлик суви ўтказилди.

Лекин бу билан ҳамма ишлар силлиқ кетаяпти, деб бўлмайди. Ҳали наказлар кўп. Улар ижросини кутиб ётибди. Бу ҳақда депутат С. Муҳаммаджонов шундай дейди:

— Ўзингизга маълумки, ўзбеклар серфарзанд халқ. Шунинг учун ҳам нимаики қилсак, болаларимиз учун қиламиз. Аммо уларга бирданига ҳаммасини муҳайё қила олмаймиз. Хўжаликлардаги мактабларда ҳанузгача болалар икки уч сменада ўқитиляпти. Ёки мактабгача ёшдаги болаларнинг 40 фоизи боғчаларга жойлашолмай сарсон. Янги боғча ва мактабларни қуриш ишлари чўзилиб кетаяпти. Албатта, бунинг ҳам ўзига яраша сабаблари бор. Биринчидан, хўжаликларнинг ортиқча маблағи йўқ. Иккинчидан, давлат томонидан маблағ ажратиш масаласини ҳал қилиш керак. Мен ана шу масала юзасидан тегишли ташкилотлар билан музокара олиб боряпман.

Биз Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг депутати С. Муҳаммаджоновнинг фаолиятини оз бўлса-да ёритишга ҳаракат қилдик. Лекин булар асосийси эмас. Қилаётган хайрли ишлари кўп. Ҳамиша халқ фаровонлигини янада яхшилаш учун ҳаракатда.

Зеро, халқимиз айтганидек: «Сўз бердингми — бажар». Сиддиқжон ака қандай ишни бошламасин, доим бунга амал қилади.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
А. ТОЖИЕВ.

ТУПРОҚ УЧУН ДОРИ

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари илмгоҳининг олимлари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси С. Искандаров раҳбарлигида экология жиҳатидан тоза ва иқтисодий жиҳатдан қимматга тушмайдиган интерполимер комплексини яратдилар. Бу иш Москва дорилфунунининг юқори молекулали бирикмалар кафедраси билан ҳамкорликда бажарилди.

Янги материал тупроқ таркибини ташкил этувчи модда, қатқалоққа йўл қўймайдиган ҳамда ўсимликлар ўсиши ва ривожланиши учун қулай агрофизик шароитлар яратувчи қоплама бўлиб хизмат қилиши мумкин. Поликомплекс асосида тайёрланган муҳофаза тупроқ қатлами Чернобиль атом электр станцияси яқинидаги заҳарланган жойда синовдан ўтказилди.

Олинган натижалар полимер муҳофазадан фойдаланиш ҳароратнинг кескин ўзгариши ва ёғингарчиликлар шароитида ҳам тупроқнинг механик мустаҳкамлигини бир йил давомида сақлаб туришини тасдиқлади. Бу эса Украина, Белоруссия ва Россиянинг ғарбий районларидаги радиация билан булғанган ҳудудларнинг янада кенгайишига реал тарзда чек қўйиши мумкин.

(ЎЗТАГ мухбири).

ЎЙИНГОҲ

• *Соғлом танда—соғ ақл*

ЮГУРАЁТГАН КИШИ

ЯШИЛ майдон айланасидаги йўлакчаларда югураётганлар орасида кексаларни кўриб ҳавас қиласиз. Чопавериб чарчашмайди. Албатта шуларнинг бири билан суҳбатлашишни дилимга тугиб қўйдим...

Фёдор Александрович Серпухиннинг «Кентавр» ҳаваскор югурувчилар клубига келганига ҳам 20 йилга яқинлашиб қолган экан. Югуриш билан азалдан машқ қилиб келаётганлар клубда кўпчиликни ташкил қилади. Машғулот вақтлари, маршрутлар аниқ белгилаб қўйилган.

Суҳбатдошим шу йилнинг 1 январида 60 ёшга тўлибди. Уни кўрган киши ҳеч ҳам олтмишни қоралаган деб ўйламайди. Ҳали тетиклигидан анча ёш кўринади.

— Югуришнинг сири кўп экан,— дейди Фёдор Александрович,— 1958 йили Донецкда нонвой бўлиб ишлардим, кутилмаганда қаттиқ жароҳатландим. Дўхтирлар ҳаётимни сақлаб қолишди. «Жисмоний тарбия билан шуғулланмасангиз бўлмайди, акс ҳолда жароҳатнинг тузалиши чўзилиб кетади»,— деган жавобни олдим. Олдинлари копток тепаётган тенгдошларимни кўриб ҳавасим келарди. Қанийди, мен ҳам уларга қўшилиб ўйнасам. Аста-секин гимнастика билан шуғуллана бошладим. Ўйингоҳ инструкторининг қилган ёрдамларини (афсуски исми-шарифи ёдимда йўқ) ҳеч нарса билан тенглаштириб бўлмайди. Югуриш билан шуғулландим. Одам бирор нарсани аҳд қилса бажармасдан қўймайди. Жисмоний тайёргарликка эга бўлгач, узоқ масофаларга югуриб ноҳия миқёсидаги мусобақаларда қатнаша бошладим. Худди шу йили 1500 метрлик масофани биринчи бўлиб 4 минуту 13 секундда босиб ўтиб вилоят енгил атлетика мусобақасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдим.

1962 йилда Украина жумҳурияти «Авангард» спорт жамияти вакили сифатида қатнашиб, илк бор Тошкентга келгандим. 1966 йилдан эса шу ердаман. «Старт» ўйингоҳида ишлаб «Меҳнат резервлари» жамиятининг шарафини ҳимоя қилдим. Марафонга югуриш мусобақаларида қатнашиб фахрли ўринларни эгаллаганман. 1972 йилда катта спорт билан хайрлашдим. 40 ёшда албатта юқори кўрсаткичларга эришиш қийин.

— Шунча йирик мусобақаларда қатнашиб нуфузли ўринларни эгаллаган бўлишингизга қарамай бор-йўғи СССР спорт мастерлигига номзод экансиз...

— Эҳ, бунинг сабабларини айтаверсам гап кўпайиб кетади. Ҳамма вақт ҳам спортчининг меҳнатини тўғри баҳолай билмайдилар. Буни мен ўзим қатор-қатор нишонлар олмаганим учун айтаётганим йўқ. Бошқа хоҳлаган спортчидан мисоллар келтиришим мумкин. Лекин нима фойда, карвон ўтиб кетди.

Москва Олимпиадасига Тошкентдан Москвага югуриб, Ленин номли ўйингоҳга кириб бормоқчи бўлган эдим. Лекин рухсат олмадим. Алам қилар экан. Тошкентдан Бухорога югуришни мақсад қилиб Ўзбекистон Ленин комсомоли Марказий Қўмитасида котиб бўлиб ишлаётган Мусихиннинг олдига ёрдам сўраб кирдим. Ўзингиз биласиз бундай пайтда ҳомийларгина спортчини қўллаб-қувватлай олишади. Улар илтимосимни ерда қолдиришмади. Мен 600 километрлик Тошкент—Бухоро маршрутини босқичма-босқич (ҳар бир босқич 100 км) забт этдим.

— «Кентавр» клуби аъзолари бир кунда ўртача неча километрга югурадилар?

— Маршрутларимиз ҳар якшанба куни клубимизда бошланади. («Кентавр» клуби Беш-ёғочда жойлашган) Югурадиган маршрутимиз Халқлар Дўстлиги —Цирк— Собир Раҳимов метро бекати — «Самарқанд» автовокзали — Шота Руставели — Навоий кўчаси — Пахтакор — Халқлар Дўстлиги майдони. Бу айланма масофанинг узунлиги 22 километр.

Ёз кунлари ўзим мустақил Чирчиққа «сайр»га чиқиб турсам, қишда истироҳат боғлари, ўйингоҳларда югураман. Инсон зоти борки, орзу-умид билан яшайди. Битта нарсани орзу қиляпман. Имконият бўлса, аниқроғи қўллаб-қувватлашса Москвага югуриб бориб 1992 йилги Барселона Олимпиадасида (спортчи бўлиб эмас) қатнашиб фахрий спортчилар билан танишсам деймаи.

— Сиз бир неча бор Москвадаги марофонга югуриш мусобақаларининг қатнашчисисиз. Йўл харажатлари, овқатланишга пул дегандай...

— Агар бу масалаларда «Узбекхлопкомаш» ёрдам бермаганда мен ўз мақсадларимга ҳеч қачон эриша олмасдим. Шу бирлашма раҳбарларидан бир умр миннатдорман.

— Сизга ҳомийлик қилишдан «Узбекхлопкомаш» қандай наф кўради?

— Мен шу корхонани реклама қилувчи оқ, сариқ, қизил кийимларда майдонга чиқаман.

Мен Фёдор Александрович билан узоқ вақт суҳбатлашиб ўтирдим. Суҳбатимизнинг тарихи ҳам ўзгача. У белгиланган вақтдан кечикди. Кеча учрашув жойини аниқ белгилаб олгандик-ку? Нима бўлди экан? Ниҳоят унинг қораси кўринди. Югуриб келаяпти. Яна қаердан денг, «Ёрқин» даҳасидан Инқилоб хиёбонигача. Айтишга осон.

Баъзилар ўйлаши мумкин. Тоза тентак одам экан-да, деб. Ҳато қилишади. Югуриш инсон саломатлигини мустаҳкамловчи энг осон, фойдали ва қулай усулдир. Махсус тайёргарлик ҳам талаб қилинмайди. Хуллас, сизга маслаҳатим югуринг, кам бўлмайсиз.

М. АБДУЛЛАЕВ.

СОВРИН ЭГАСИНИ КУТМОҚДА

• *Билимдонлигингизни синанг*

«ЎЙИНГОҲ» саҳифаси рўзнома юзини кўргандан сўнг муштарийлардан жуда кўплаб мактублар олдик. Улар, жумладан, саҳифа ўз вақтида чиққанлиги, у орқали спорт оламидаги барча янгиликлардан хабардор бўлаолишларига умид қилишаётганлигини таъкидлашади. Саҳифадан жой олган «Билимдонлигингизни синанг» рукни, айниқса, спорт мухлисларида катта қизиқиш уйғотган. Шу кунларда бўлимимиз томонидан олинаётган хатларнинг учдан иккисини ана шу рукн орқали эълон қилинган дастлабки икки топишмоққа берилган жавоблар ташкил қилади.

Мавсум давомида фаол қатнашган ва топишмоқларга тўғри жавоб йўллаб энг кўп очко жамғарган муштарийларни йил охирида муҳарририятимизга таклиф этамиз ва «Пахтакор» командасининг етакчи ўйинчилари команда дастхати туширилган тўп ва бошқа қимматбаҳо совғаларни уларга топширишади.

Лекин асосий мақсад, «Ўйингоҳ»нинг биринчи сонида айтилганидек, ишқибозларга футбол қонун-қоидаларини тушунтириб боришдир. Шу жиҳатдан олиб қараганда, биз кутмаган муштарийлар ҳам бу йўлдаги қадамимизни қўллаб-қувватлаши илҳомимизни янада жўш урдириб юборди. Ана шундай мактубларга мурожаат қиламиз: **«Мен, Анора Жуматова, пойтахтнинг Собир Раҳимов районида истиқомат қиламан. Саломатлигим сабабли Хоразмдан бу ерга кўчиб келганман. Бироқ қўлимда қўш диплом, бўлишига қарамай, прописка масаласида қийналиб иш топа олмаяпман. 4 ўғил, 3 қизим бор. Қийналиб кетган пайтларим яхши кишиларга суянаман, қизиққан нарсаларим билан овунаман. «Тошкент ҳақиқати»нинг 8 март сонида эълон қилинган «Ўйингоҳ» саҳифаси мен учун катта совға бўлди. Ундаги топишмоққа билганимча жавоб йўллаяпман...»**

45 ёшли бу онанинг ҳеч бўлмаса спорт томонидан дилига малҳам бўла олганимиздан биз ҳам беҳад хурсандмиз. Мана бу икки хат бошқа вилоятлардан келган бўлса ҳам мазмун жиҳатдан бир-бирига ўхшаб кетади. **«Хотин-қизлар байрами арафасида Тошкентга борган эдим. Қайтаётиб вокзалдан бир қатор рўзномалар қатори «Тошкент ҳақиқати» сотиб олдим. Унинг 4-бетида эълон қилинган «Ўйингоҳ» саҳифаси купедаги йўловчиларнинг баҳс-мунозараларига сабаб бўлди. Биз ҳаммамиз топишмоққа жавоб ёздик. Бироқ рўзноманинг қолган сонларини қай даражада топишга ҳайронмиз. Ҳеч бўлмаса бир ойда бир марта — «Ўйингоҳ» чиққан сондан бизга жўнатсангиз, Шавкат Қўчқоров, Қашқадарё вилояти, Яккабоғ район «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалиги».**

«Ўйингоҳ»га қизиқиб шу орқали «Тошкент ҳақиқати»га обуна бўлмоқчилигини бизга Фарғона вилояти, Ўзбекистон район, «Норсух» қишлоқ шўроси, «Катта тагоб» қишлоғилик Иқболжон Эркабоев ҳам ёзади. Шу ва шунга ўхшаган мазмундаги бошқа вилоятлардан келаётган мактублар бизни жуда тўлқинлантиради. Бироқ, афсуски, рўзномамиз ҳали республика мақомини олмаганлиги сабабли, ҳозирча бошқа вилоятдагилар унга обуна бўла олишмайди. Лекин бу ҳақдаги зарур ҳужжатлар тегишли ташкилотларга топширилган ва масала ижобий ҳал қилинадиган бўлса, бундан бизнинг ҳам бошимиз кўкка етарди.

Миннатдорчилик мактубларини, шунингдек республика маданият вазирлигига қарашли бинолардан фойдаланиш бошқармаси бош ҳисобчиси Муҳиддин Неъматов, Авиасозлар маданият саройи, «Само» дастаси мусиқа раҳбари Абдуқодир Саидорипов, Бекобод шаҳри 12-микрорайон 65-уйда истиқомат қилувчи Наргиза Маърупова, Низомий номли ТДПОИ IV курс толиби Маъруф Ботиров ва бошқа ўнлаб муштарийлардан ҳам олдик ва ўз навбатида биз ҳам уларга миннатдорчилик туйғусини изҳор этамиз.

«Очень, очень нужная рубрика. Она несомненно внесёт «качественный эшелон» в наш отечественный футбол». Очиғи, бошида бу мактубни ўқиб бизга эканлигига шубҳа билдирдик. Фақат хат мазмуни билан тўлиқ танишганимиздан сўнг рус тилида сўзловчилар ҳам «Ўйингоҳ»га қизиқишларини кўриб беҳад хурсанд бўлдик. Пискентлик Анатолий Нажмутдиновнинг манзилгоҳи эса қуйидагича экан: 702607 а/п 82.

Бизни ранжитган мактублар ҳам бўлди. Жумладан, пискентлик Т. Хасанбоев шундай ёзади: **«Ўйингоҳ» саҳифасида иккита карикатура берилиб, яхши чизилган экан, фақат рассом нима демоқчи бўлганлигини тушунмадим»...**

Энди «Билимдонлигингизни синанг» рукни орқали эълон қилинган дастлабки топишмоқларга қайтамиз.

Аввал топишмоқлардаги саволларни қайтарамиз: **1-топишмоқ.** Боқивой тўпни Соқивойга ошираётган пайтда ҳакам тўпни қўли билан ушлаб олди (тўп пучқайиб қолган эди). У тўғри иш қилдими ёки олдин хуштак чалиши лозиммиди? **2-топишмоқ.** 8-рақамли Ваҳобов тўпни зарб билан тепади. Лекин қийшиқ кетаётган тўп ҳакамнинг бошига тегиб ўз йўналишини ўзгартирди ва дарвоза тўрига бориб тушди. Гол инобатга олинадими?

Иккала топишмоққа тўғри жавоб йўллаганлар жуда озчиликни ташкил этади. Муштарийлар, айниқса, 1-топишмоқда кўп янглишганлар. Уларнинг фикрича, ҳакам тўп майдондан чиқиб кетган тақдирдагина ўйинни тўхтатиб, тўпни алмаштиришни талаб қилиши тўғри бўларди. Бироқ қоидада эса бошқачароқ ёзилган: **«Ҳакам зарур деб топса, учрашувни хоҳлаган пайтда тўхтатиши мумкин. Фақат барча ҳолларда аввал ҳуштак чалиб, сўнг ўйинни тўхтатиши лозим».**

Иккинчи топишмоқда эса **гол инобатга олиниши шарт.**

Демак, иккала топишмоққа тўғри жавоб йўллаб дастлабки икки очкони қўлга киритганларни таништирамиз: А. Субонов, Бекобод район Ойбек номли жамоа хўжалиги, 4-бўлим; Ш. Собиров, Ғалаба район Свердлов номли жамоа хўжалиги, 2-участка; С. Алимқулов, Бўка район Ильич номли жамоа хўжалиги; А. Нажмутдинов, Пискент район, 702607 почта индекси, а/п 82; Б. Султонов, Тошкент шаҳар Октябрь районидаги Усмон Юсупов кўчаси, 95-уй, 3-хонадон ва юқорида биз миннатдорчилик билдирган Хоразмдан келиб Тошкентда яшаётган Анора Жуматовалар, ҳозирча 100 фоиз имкониятга эгалар.

Яна 9 билимдон ҳозирча 1 очкога эга. Лекин ҳали олдинда топишмоқлар кўп. Ғолиб фақат кузга бориб аниқланади. Энди муштарийлар ҳукмига навбатдаги икки топишмоқни ҳавола этамиз.

3-ТОПИШМОҚ

КЎКДАЛА ҳужумчиси, 9-рақамли Чориев рақиб ҳимоячиларини бирин-кетин алдаб ўтди, яккама-якка қолган дарвозабонни ҳам айланиб ўтмоқчи бўлди. Шунда кутилмаган ҳол юз берди. «Оқ тепа» дарвозабони Алимов иложсизликдан Чориевни қўлидан ушлаб тўхтатди, ўзига қаратиб қучоқлаб олди ва қўлини қаттиқ сиқиб қўйди. (1-расм). Тўп эса дарвозага етмасдан тўхтаб қолди. Ҳакам ҳуштак чалиб, югуриб воқеа содир бўлган жойга етиб келди. Алимов эса пинагини бузмай жавоб берди: «Ўртоқ ҳакам, бугун Рўзиқул Чориевнинг туғилган куни эди, мен уни табрикладим. Ишонмасангиз, Рўзиқулнинг ўзидан сўранг».

Саросимада қолган Чориев тасдиқ ишорасини қилди.

Савол: Албатта, дарвозабон табрик учун ноқулай вазиятни танлади. Хўш, унинг рақибига дўстларча эътиборини қай даражада жазолаш мумкин!

4-ТОПИШМОҚ

НАВБАТДАГИ ҳужумларнинг бирида кўкдалаликлар ўз жарима майдонларида ўйин қоидасини бузишди. Ҳакам ҳақли равишда 11 метрлик жарима тўпи белгилади. 5-рақамли Шукуров жарима тўпини тепди. Тўп дарвоза тўсинига тегди ва майдонга қайтиш ўрнига тўсин олдида қолиб кетди. Кучли зарба натижасида унинг дами чиқиб кетган эди. (2-расм). Бир томондан тўп дарвоза тўсинига тегди, демак гол бўлмади. Бошқа томондан эса тўп бўшаб қолмаганда ҳужумчига қайтиб келарди ва иккинчи зарба билан уни киритиш мумкин эди.

Савол: 11 метрлик жаримани янги тўп билан бошқатдан тепиш мақсадга мувофиқми, агар йўқ бўлса ўйин қандай ва қаердан давом этиши керак!

• *Жаҳон олқишлаган чақандозлар*

МАРАДОНА «ЮЛДУЗИ» СЎНДИМИ?

«Диего Марадонанинг шон-шуҳрат томон ажойиб йўли тугади». Кейинги кунларда жаҳондаги барча оммавий ахборот воситалари ана шундай шов-шувли хабар чоп этдилар. Хўш, бутун ер юзидаги футбол ишқибозлари олқишлаган бу моҳир ўйинчига нима бўлди?

Аввало, кўп сонли мухлислар арзандаси — Диего Армандо Марадонанинг шуҳрат чўққиси томон босиб ўтган йўлини бир эслайлик. Бунинг учун унинг қисқача таржимаи ҳолига мурожаат қилиш кифоя: 1960 йилнинг 30 октябрида туғилди. Спортдаги фаолиятини 1969 йилда «Аргентинос Хуниорс» клубида бошлади. 1981—1982 йилларда «Бока Хуниорс» пойтахт командасида, 1982—1984 йилларда Испаниянинг «Барселона»сида ва ниҳоят, 1984 йилдан бошлаб Италиянинг «Наполи» клубида ўйнади. Италия клуби таркибида икки марта (1987 ва 1990 йилларда) мамлакат чемпиони, бир марта кубок соҳиби (1987 йил), УЕФА кубоги совриндори (1989 йил) ва Италиянинг Суперкубоги эгаси (1990 йил) бўлди.

Халқаро майдонда Марадона илк бор 1977 йил кўринди. Ўшанда у Аргентина ўсмирлар терма командаси таркибида ўйнаб, жаҳон чақандози бўлганди.

Марадона уч маротаба (1982, 1986 ва 1990 йилларда) жаҳон биринчиликларида иштирок этди. 1986 йилда жаҳон чақандози бўлди. 1986 йилда дунё бўйича, 1979 ва 1980 йилларда эса Жанубий Америкада энг яхши футболчи деб тан олинган.

Уйланган, уч фарзанди бор. Тўп ўйинининг ана шундай моҳир устаси номи нима учун бугунга келиб рўзномалар саҳифаларидан тушмай қолди? Аслида Марадона ўзининг охирги ўйинларида ҳаммани лол қолдирадиган, қойилмақом голлар урмай қўйган эди. Қолаверса, у футбол майдонларидан кўра кўпроқ прокуратура хоналарида пайдо бўла бошлади...

17 март куни «Наполи» ва «Бари» командалари ўртасида Италия чемпионатининг навбатдаги ўйини ниҳоясига етгач (унда Диего рақиб дарвозасига боши билан ягона тўп киритганди), допинг текширувида ўйинчи рағбатлантирувчи ашё истеъмол қилган деган фикрга келинди. 22 март, жума куни Римда ўтказилган қайта текширув Марадона ўйиндан 18—30 соат муқаддам чиндан ҳам кокаин ёки бошқа бирор метаболик истеъмол қилганини тасдиқлади.

Комиссия қароридан кейин, якшанба куни Диегонинг оиласи — рафиқаси Клаудия Вилланес, икки қизи, қайнонаси Буэнос-Айресга жўнаб кетишди. Икки кун ўтгач, собиқ жаҳон чақандозининг ўзи ҳам команда билан хайр-маъзурни насия қилиб, шом қоронғусида ўз менеджери билан Неаполни тарк этди. У ўз мухлисларига алам билан битилган икки энлик хат қолдирди, холос.

Италияда ўтказган етти йиллик умри давомида Марадона ўз командасига ажойиб муваффақиятлар бахш этиш билан бир қаторда, бир талай жанжалларга ҳам сабабчи бўлди. Улардан биринчиси Синагр хоним билан муҳаббат можаросидан бошланган эди. Ўшанда Диего бу аёлнинг фарзанди ўз пушти камаридан бўлганини инкор этган ва бу борадаги текширувлардан бўйин товлаган эди. Можаро ҳамон давом этмоқда. Кейинги жиддий зиддият «Наполи» клуби билан боғлиқ эди. Битимга кўра 1987 йил декабридан 1990 йилгача майда-чуйда ҳаражатлардан ташқари ўйинчига нақд 11 миллион доллар тўлаган бу клуб Марадона ўз шартномавий мажбуриятларини бажармаяпти, деб даъво қилди. Футболчининг маоши 40 фоиз қирқилди.

Яқиндагина юз берган яна бир жанжал Диегонинг хилват муассасаларда маҳаллий мафия раҳнамолари уюштирган зиёфатлардаги иштироки билан боғлиқ бўлди. Бу дилгуфторликларда машҳур ўйинчи билан улфатчилик қилган кўп сонли мухлисаларнинг таъкидлашича, у мазкур ўтиришларда кокаин истеъмол қилган. Навбатдаги ушбу шов-шув атрофидаги эҳтирослар эндигина барҳам топаётган бир пайтда маълум бўлган ўйиндан кейинги текширув хулосаси ҳамма нарсага якун ясади.

Италия футбол федерациясининг интизом қўмитаси аргентиналик бу машҳур ўйинчини 1992 йил 30 июнгача ўйинлардан четлатиш ҳақида қарор қабул қилди. Матбуот хабарларига кўра ФИФА ҳам мазкур жазо чорасини қўллаб-қувватламоқда. Шундай қилиб, Марадона 15 ой давомида нафақат Италияда, балки бутун жаҳон миқёсида бирорта ҳам расмий ўйинда иштирок этолмайди. «Наполи» билан шартнома муддати 1993 йилдагина тугаши кераклигига қарамай, Марадона энди ҳеч қачон Италияда ўйнамаслигини эълон қилди.

Жаҳон футболи учун Марадона «юлдузи» сўнгган-сўнмаганлиги ҳақида фикр юритишга ҳали эрта, албатта. Аммо, усиз «Наполи» анча қийналиб қолгани яққол кўриниб турибди. Команда ўз ҳужумларининг бош илҳомчиси етишмаётганини ҳис қилгандек Марадона қатнашмаган дастлабки ўйиндаёқ — Италия кубогининг ярим финал учрашувида ютқазиб қўйди...

СПОРТ ХАНДАЛАР СПОРТ

САБАБ

— Нима қилиб қўйдинг? Ахир, ўз дарвозангга тўп киритдинг-ку!..

— Ўзимни тутиб туролмадим. Вазият жуда ҳам қулай эди-да...

ТАКЛИФ

— Шундай машҳур боксчини қандай қилиб бир зарбада қулата олдинг?

— Хоҳласанг, кўрсатиб бераман...

БАРДОШ

— Эшмат сувга шўнғиш бўйича биринчиликни олди.

— Ахир, у сузишни билмасди-ку!?

— Ҳамма гап шунда-да. То қутқарувчилар тушмагунча сув остидан чиқмади...

САРТАРОШХОНАДА

— Нима учун ҳар гал сочимни олаётганда рақибимнинг қанчалар кучлилиги ҳақида гапирасиз?

— Чунки, буни тинглаётганда, сочингиз доим тик туради, уни олишим осонлашади.

• *Диққат янги рукн:*

МАЪЛУМОТИНГИЗ УЧУН

Спорт билан шуғулланишга тарғибот этиш гўё ортиқчадек туюлади. Шундоқ ҳам ҳамма билади, чекиш соғлиқ учун зарарли ва аксинча, спорт саломатлик гарови эканлигини. Шундай бўлса ҳам спорт билан шуғулланиш кишилар учун қандай аҳамият касб этиши, у баъзилар учун тақдирга узвий боғланиб кетганлиги ҳақида фактлар келтириб ўтиш бизнинг бурчимиздир. Зеро ҳеч ким она қорнидан спортчи бўлиб туғилмайди.

Авваллари оммавий спорт учун кенг тарғиб қилинарди. Кейинчалик, спорт орқали дурустгина оила тебратиш мумкинлиги исботланди. Ҳозир аҳолининг кўпчилиги ўзини «ўққа-чўғга» уриб ойига 200—500 сўм пул топаётган пайтда, жаҳоннинг кўзга кўринган шахмат, теннис ва футболчиларининг йиллик даромадлари 7 хонали сонга яқинлашади.

«Маълумотингиз учун» рукнида биз спорт кишиларга нима бераётгани ҳақида доимий ахборотлар бериб борамиз.

БАРДОШ ВА ИРОДА

НЕГР спортчиси Вильма Рудольф ёшлигида полиомиелит касалига учраб узоқ вақт ётиб қолган. Спорт унга фақат ана шу даҳшатли ҳафталик оқибатларидан қутилишгагина эмас, балки жаҳонда энг кучли спортчи бўлиб қолишига ҳам ёрдам берди. 1960 йилда Римда бўлиб ўтган Олимпиада ўйинларида бу «қора оҳу» югуриш бўйича учта олтин медаль олишга муваффақ бўлди.

КАРПАТ тоғларида ўтказилган машқлар пайтида совет спортчиси Игорь Тер-Ованесян оғир жароҳатланди. 21 ёшли бу спортчини оғир аҳволда касалхонага олиб келишди. Шифокорлар у спортни умрбод унутиши керак, деган қатъий қарорга келдилар.

Ана ўшанда Игорнинг кундалик дафтарида шундай ёзувлар пайдо бўлди: «Жисмоний машқларнинг мўъжизали кучига умримнинг то охиригача ишонаман. 100, 200, 500 марталаб такрорлайвераман, аммо оёғим яна бақувват бўлиб кетиши керак».

Шундай бўлди ҳам. Ирода, бардош ва сабот-матонат енгиб чиқди. Узунликка сакровчи Игорь Тер-Ованесян совет спорти шарафини яна талай мусобақаларда ишонч билан ҳимоя қилди.

С. ОДИЛОВА тайёрлаган.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати
(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353, масъул котиб ўринбосарлари — 325750, бўлимлар: мафкура, ёшлар ҳаёти ва ахборот — 325778, 325645, 337010, Қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти — 325733, ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767, адабиёт ва санъат — 325553; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354, жамоатчи кенгаш қабул хонаси — 33-40-48, 325354, эълонлар бўлими —325727.

Буюртма — 5217. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12